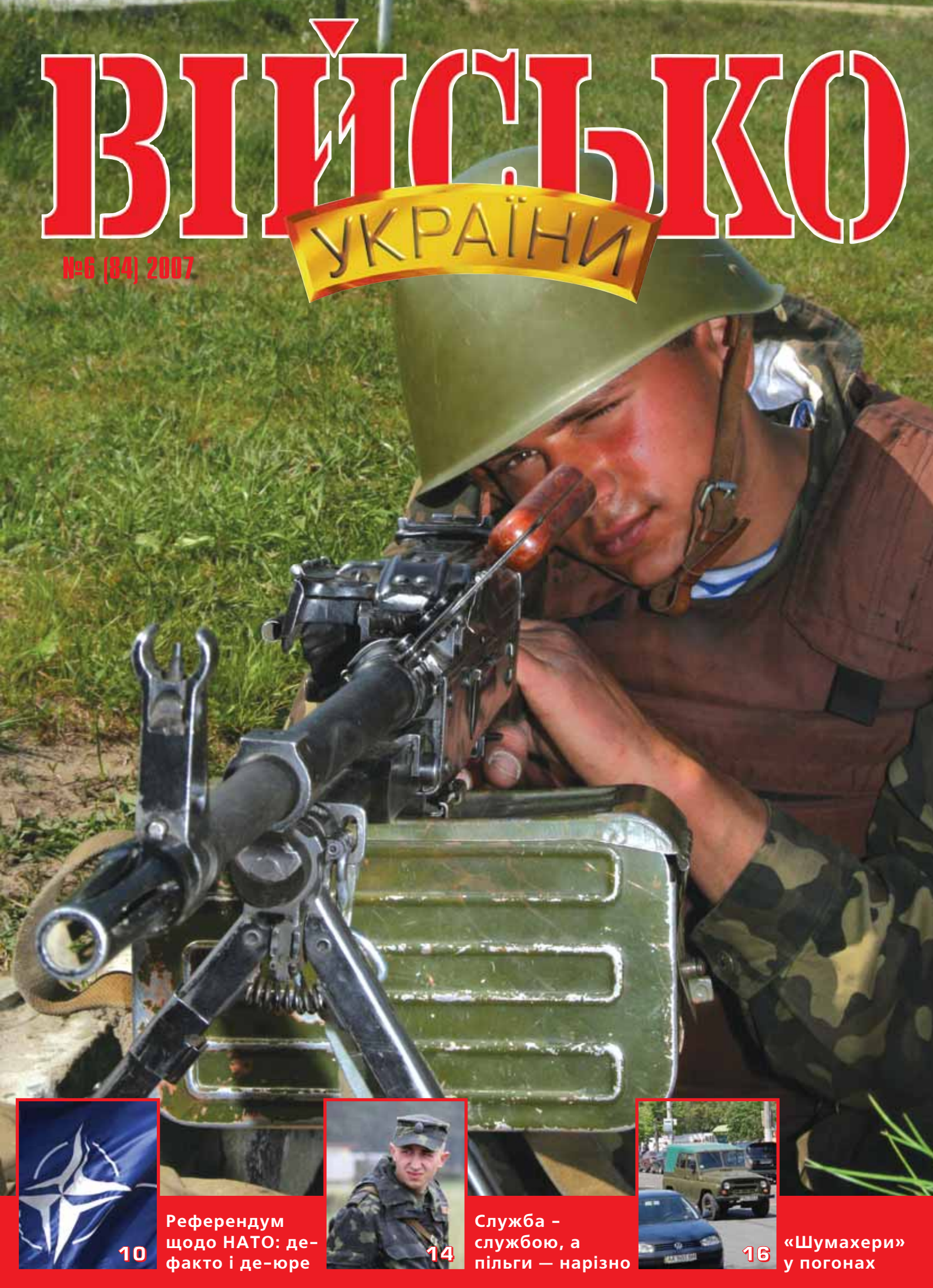

ВІЙСЬКО

№6 (84) 2007

УКРАЇНИ

10

Референдум
щодо НАТО: де-
факто і де-юре

14

Служба –
службою, а
пільги –
нарізно

16

«Шумахери»
у погонах

ВІЙСЬКО УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДРУКОВАНИЙ ОРГАН
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Головний редактор:

Володимир ГОРІШНЯК
redactorVU@yahoo.com

Редакційна колегія:

Сергій БАСАРАБ
Петро БУНЯК
Володимир ГАЛАНЦЕВ
Микола ДРАГАН
Сергій КОЖЕНЕВСЬКИЙ
Олександр КОПАНИЦЯ
Григорій КРИВОШЕЯ
Юрій КУЗНЕЦОВ
Андрій ЛИСЕНКО
Михайло МАЛЯРЧУК
Владислав МАРІ
Іван МАРКО
Віталій РАДЕЦЬКИЙ
Іван СТУПАК
Ілля ТИЩЕНКО
Андрій ФЕЦЕНКО
Микола ЦИЦЮРСЬКИЙ
Леонід ШОЛОМИЦЬКИЙ
Анатолій ЧАЙКОВСЬКИЙ

Дизайн та верстка:

Андрій ПОГОРЄЛОВ

Літературні редактори:

Валентина БОЖОК
Людмила ЗАГОРОНЮК

Більше редактор:

Сергій ПОПСУЄВИЧ

Реклама:

Вадим ЗЕЛІНСЬКИЙ
В'ячеслав ПЕТРОВСЬКИЙ

Засновник Міністерство оборони України
Рік заснування часопису — 1994,
Перший редактор — Вячеслав БОЛОТНЮК

Адреса редакції: вул. Мельникова, 81. 04050,
Київ, Україна, а/с 72. Тел. (044) 483-08-39,
489-38-59, 454-42-02.

E-mail: viysko2003@ukr.net;
http://www.mil.gov.ua/viysko_ua
© «Військо України», 2007

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 827 від 12.07.1994 р.
Підписано до друку: 28.05.2007 р.

Передплатний індекс: 74101

Передплату можна оформити в кожному
відділенні зв'язку.

Інформаційна підтримка:
Управління прес-служби МО України.

При використанні матеріалів посилання на
журнал «Військо України» обов'язкове. Журнал
надає авторам можливість висловлювати
думки, які не віддзеркалюють погляди редакції.
За зміст реклами відповідає рекламодавець.

Технічна
підтримка

ТЕМА НОМЕРА6

«Збройні Сили України мають всі
передумови, аби до 2011 року перейти
на військову службу за контрактом»

Валерій АГЕЄВ

ГЕОПОЛІТИКА10

Референдум щодо членства України
в НАТО: де-факто і де-юре

Олег ПОШЕДІН

НОТА ВЕНЕ12

Хочеш — служи, не хочеш — плати

Олена КОРОТКОШЕЙКО

НА ЗЛОБУ ДНЯ14

Служба — службою,
а пільги — нарідно

Віктор ГЕДЗ

АРСЕНАЛ19

T-64:

Чи піде «під ніж» унікальна техніка?

Назар ВОЛОШИН, Віктор ГРОМ

СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....38

Військово-медична служба:

від етапу «стабілізації» до етапу розвитку

Петро МЕЛЬНИК

БЕЗПЕКА РУХУ.....36

«Шумахери» у погонах

Олег МАТЕНКО

З ЛІТОПИСУ ДЕРЖАВИ38

Конституція України:

від часів Пилипа Орлика до наших днів

Юрій КУЗНЕЦОВ

ЛІТЕРАТУРНИЙ ДЕСАНТ.....40

Зустріч на Хрещатику

Володимир МЕЛЬНИКОВ

П'ЄДЕСТАЛ46

Володимир Лукашенко:

«Щоб тобі посміхалась «вікторія»,
треба мати характер Д'Артаньяна...»

«СОЛДАТАМ МИРУ» —

НАША ШАНА І ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА

29 травня в Києві з нагоди Міжнародного дня миротворців ООН відбулася урочиста церемонія покладання квітів до пам'ятного каменю на Алеї ООН у Старонаводницькому парку.

У заході взяли участь члени колегії військового відомства, керівництво представництва ООН в Україні, військові аташе іноземних країн, ветерани-миротворці, а також делегації миротворців з Франції, Росії, Кенії та військовослужбовці Збройних Сил України.

Україна, як незалежна держава, свою миротворчу діяльність розпочала у 1992 році відправкою 240-го окремого батальйону до колишньої Союзнаї Республіки Югославія.

З того часу у міжнародних миротворчих операціях взяли участь близько 30 тисяч військовослужбовців ЗС України. Сьогодні до участі в миротворчих місіях в одинадцяти країнах світу залучено 566 наших співвітчизників. Український прапор у «гарячих точках» планети став символом миролюбності, стабільності та відповідальності наших військових. За зразкове виконання завдань тисячі наших співвітчизників нагороджені державними нагородами, відзнаками Міністерства оборони України, медалями ООН та НАТО.

Український прапор у «гарячих точках» планети став символом миролюбності, стабільності та відповідальності наших військових. За зразкове виконання завдань тисячі наших співвітчизників нагороджені державними нагородами, відзнаками Міністерства оборони України, медалями ООН та НАТО.

З нагоди святкування Міжнародного дня миротворців у Центральному будинку офіцерів Збройних Сил України відбувся брифінг за участю президента Міжнародної асоціації «солдати миру» Лорана Аттар-Байроу, її представника в Східній Європі Юрія Донського та начальника Управління євроатлантичної інтеграції Генерального штабу ЗС України полковника Бориса Кременецького.

— Наша співпраця з українськими військовими об'єднує нас у спільній миротворчій діяльності. Саме тому всі блакитні шоломи світу підтримують українських миротворців у їхній шляхетній справі, — підкреслив у своєму виступі Лоран Аттар-Байроу.

У свою чергу представник Міжнародної асоціації «Солдати миру» в Східній Європі Юрій Донський наголосив на тому, що вперше за 15 років спільно з урядом України та Міністерством оборони розглядалося питання щодо наслідків миротворчої діяльності Української держави та перспективи її участі в миротворчих операціях.

— Повертаючись з місії, миротворці фактично залишаються сам на сам зі своїми проблемами, і коли вони звільняються з лав Збройних Сил України, ООН далі їх не супроводжує. Тому ми розглядаємо питання щодо створення в системі цієї організації окремого департаменту, який би займався соціальним захистом миротворців, — наголосив Юрій Донський.

Практичним бомбометанням та стрільбою з гармат по наземних цілях на полігоні «Києво-Олександрівський» завершився льотно-методичний збір з екіпажами винищувальної авіації Повітряних Сил ЗС України, який проходив на Миколаївщині

У Дніпропетровську відбувся випуск офіцерів, які у спільному проекті Міністерства оборони України та Координатора проектів ОБСЄ в Україні пройшли перепідготовку за спеціальністю «Управління персоналом»

Під час чергового прийому громадян з особистих питань майже 50 відсотків відвідувачів звернулися до Міністра оборони України Анатолія Гриценка з проханням вирішити їхні проблеми, пов'язані з проходженням військової служби

У Києві пройшов семінар з питань удосконалення положень про Міністерство оборони та Генеральний штаб ЗС України у контексті відповідних змін, що відбулися в законодавстві

Командувач Військово-Морських Сил ЗС України взяв участь у зустрічі командувачів флотів країн Чорноморського регіону та засіданні Комітету Командувачів Військово-Морських Сил країн — учасниць «Blackseaforg»

Удосконалити методику штурманського забезпечення польотів та проаналізувати стан справ на пунктах наведення авіації зібралися командири та головні штурмани авіаційних частин і начальники пунктів наведення авіації Повітряних Сил ЗС України

Представники структурних підрозділів Міноборони і Генерального штабу ЗС України обговорили особливості роботи органів виконавчої влади щодо взаємодії з громадськістю в сучасних умовах розвитку суспільства

Керівник багатонаціонального навчання військ зв'язку «Комбайнд Ендевор-2007» нагородив групу українських зв'язківців медалями «Кращий фахівець «Комбайнд Ендевор-2007»

Для посилення внутрішнього контролю за використанням бюджетних асигнувань у ЗС України підписано спільний наказ Міністра оборони та Міністра фінансів України про затвердження паспорта бюджетної програми на 2007 рік

«Я встановив жорстку вимогу по відношенню до кожного офіцера, який бере хабар, порушує закон, розкрадає майно, розкрадає кошти — через три дні у мене на столі повинен бути проект наказу про позбавлення його військового звання».

*З виступу
Міністра оборони України
Анатолія Гриценка
під час його робочої поїздки
на Житомирщину.*

18 травня під головуванням Міністра оборони України Анатолія Гриценка у військовому відомстві відбулася нарада керівного складу Міноборони та Генерального штабу ЗС України, провідною темою якої було викорінення проявів корупції та зловживань в армійському середовищі.

У своєму виступі перед учасниками наради Міністр оборони зазначив, що керівництво оборонного відомства та Генерального штабу ЗС України зробило серйозні кроки у боротьбі з такими ганебними явищами, як корупція і зловживання, і для цього стимулювало роботу командирів щодо фіксації правопорушень власними силами.

— Я глибоко переконаний, що тільки спільними зусиллями в усіх військових колективах на рівні підсвідомості буде створена атмосфера неприйняття таких випадків, причому незалежно від того, хто їх вчинив. Упевнений, що їх стане на порядок менше, — наголосив Анатолій Гриценко.

За словами глави оборонного відомства, навіть один хабар перекреслює місяць наполегливої праці цілих колективів військовослужбовців. Офіцер, який скоїв правопорушення, не має морального права носити погони. Тому по кожному зафіксованому випадку будуть прийматися жорсткі рішення.

— Це питання цінностей, з якого я не зійду, — підкреслив Анатолій Гриценко. — Ми всі солдати, які прийшли чесно служити в Збройні Сили України на благо держави. Тому в плані покарання винних у скоєнні злочинів немає жодного табу на жодну посадову особу.

Міністр оборони України також подякував правоохоронним органам за сприяння у викоріненні злочинності в лавах Збройних Сил України.

Під час брифінгу, який відбувся у Центральному Будинку офіцерів Збройних Сил України, директор Департаменту міжнародного співробітництва Міністерства оборони України Іван Андросенко наголосив, що двостороннє військово-співробітництво у 2007 році має більш практичну спрямованість. Зокрема, ведеться робота щодо удосконалення механізму допуску іноземних підрозділів для участі у військових навчаннях шляхом внесення змін до Закону України «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів інших держав на території України». Генеральним штабом ЗС України вже підготовлено проект «Положення про організацію та порядок проведення багатонаціональних навчань за участю підрозділів ЗС України».

За словами директора Департаменту, особливістю військового співробітництва за останні два роки стало широке залучення експертної допомоги з боку Стратегічного командування НАТО з трансформації, Центру цивільно-військових відносин, Школи післядипломної освіти ВМС США та Інституту іноземних радників до процесів удосконалення систем управління та логістичного забезпечення ЗС України, удосконалення кадрового менеджменту та системи підготовки військ, насамперед Об'єднаних сил швидкого реагування. У цьому році особлива увага приділяється залученню міжнародної допомоги до розвитку сил спеціальних операцій. На сьогодні 557 військовослужбовців ЗС України беруть участь у 10-ти міжнародних миротворчих операціях у Лівії, Ефіопії та Еритреї, Демократичній Республіці Конго, Грузії, Косову, Судані, Придністровському регіоні Республіки Молдова, Іраку.

«За основними показниками діяльності Збройних Сил цього року відзначається стабільний позитив»

З виступу начальника Генштабу — Головнокомандувача ЗС України генерал-полковника Сергія Кириченка під час його робочої поїздки в Західне оперативне командування

22 травня у Західному оперативному командуванні з робочою поїздкою перебувала група генералів та офіцерів на чолі з начальником Генерального штабу — Головнокомандувачем Збройних Сил України генерал-полковником Сергієм Кириченком.

Головна мета дводенної робочої поїздки інспекційної групи — уточнення виконання планів, перевірка готовності військових частин та їх спроможності до виконання завдань за призначенням.

Генерал-полковник Сергій Кириченко зустрівся з керівним складом військових частин дислокованих у Західному оперативному командуванні. Під час зустрічі обговорювалися питання повсякденної діяльності, зберігання озброєння, боєприпасів на базах та складах. Значну увагу було приділено питанням фінансово-економічної діяльності військових частин та установ, проблемам військової дисципліни та новим підходам щодо її зміцнення.

У своєму виступі, Сергій Кириченко зазначив, що ситуація в Збройних Силах України не критична, її вдалося утримати на рівні минулого року. За основними показниками, наголосив він, відзначається стабільний позитив. Разом з тим, вищим керівництвом акцентується увага на повноцінній діяльності військовослужбовців у правовому полі держави. На сьогодні зареєстровано 67 випадків навмисно скоєних правопорушень, пов'язаних з нанесенням шкоди у матеріальній та фінансовій сферах під час несення служби.

Окрім організаційних висновків, було прийнято рішення кардинально змінити ставлення до тих, хто свідомо скоїв злочин. Максимально застосовуватимуться статті дисциплінарного статуту, в тому числі зняття і пониження в посаді та позбавлення звання.

— Ці важелі впливу будуть використовуватися оперативно, жорстко, особливо щодо конкретних випадків, які не потребують тривалого розслідування. Зокрема, до тих, хто сів за кермо в нетверезому стані і скоїв ДТП, застосував неправомірне фізичне насилля, — наголосив генерал-полковник Сергій Кириченко.

Він також зазначив, що лише таким чином ми будемо мати перспективу нормалізації стосунків у військових колективах та позбавимось тих, хто не гідний служити в Збройних Силах.

Начальник Генерального штабу ЗС України генерал-полковник Сергій Кириченко звернувся до командирів з проханням детально розібратись самим та довести до підлеглих існуючі на сьогодні вимоги керівних документів, задіяти фахівців служб частин для роботи в судах з метою захисту в них інтересів військових частин та особового складу.

В Анкарі відбулася зустріч Міністра оборони України Анатолія Гриценка зі Старшим федеральним міністром оборони Ісламської Республіки Пакистан паном Рао Сікандаром Ікбалом. Під час переговорів глава пакистанського оборонного відомства підтвердив зацікавленість у розвитку військово-технічного співробітництва між Україною та Пакистаном.

— Пакистанська сторона висловила бажання щодо участі у спільній з Україною розробці технологій у сфері виробництва озброєння та техніки військового призначення, — зазначив Міністр оборони України Анатолій Гриценко. — Це буде корисним для оборонно-промислових комплексів обох країн і, як наслідок, сприятиме створенню нових робочих місць, а також розвитку економічного сектора України та Пакистану.

Зокрема, пан Рао Сікандар Ікбал поділився планами щодо можливого придбання військової техніки українського виробництва для пакистанських ВМС та Сухопутних військ.

Збройні Сили України передають місцевим органам влади озброєння та військову техніку, які є надлишковими та приведені до стану музейних експонатів

Завдання із вдосконалення процесу фізичної підготовки військовослужбовців вважаються пріоритетними — наказ Міністра оборони України

Українські військові і американські фахівці обговорили стан впровадження програми Професійного розвитку сержантського складу в Повітряних Силах ЗС України

Реалізації положень двосторонньої Угоди про співпрацю у сфері безпеки польотів державних повітряних суден був присвячений візит в Україну білоруської військової делегації

Українські, польські, литовські та канадські військові обговорили у Варшаві питання підготовки до багатонаціонального тактичного навчання «Кленова арка-2008»

Українські сапери будуть екіпіровані новими комплектами полегшеного захисного костюма — наказ Міністра оборони України

В Ірпіні, що на Київщині, відбулася практична частина Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвячена проблемам хірургічної допомоги пораненим і постраждалим з тяжкими травмами на догоспітальному етапі

Представники Київської асоціації військових аташе ознайомилися на Яворівському полігоні, з можливостями Центру миротворчості та безпеки щодо підготовки миротворчих підрозділів

На Міжнародному фестивалі військової музики в Німеччині честь диригувати зведеним оркестром країн-членів НАТО було довірено начальнику оркестру Одеського Центру військово-музичного мистецтва підполковнику Івану Чирці

Делегація наукових та науково-педагогічних працівників Національної академії оборони України взяла участь у семінарі, який пройшов в Оборонному коледжі НАТО в Римі

*За матеріалами
Управління прес-служби МО України*

«АКТИВНІ ЗУСИЛЛЯ» В ПІДТРИМКУ МИРУ

Корвет ВМС України «Тернопіль»
протягом двох місяців братиме
участь в операції НАТО з виявлення
і попередження терористичних дій

Як повідомив командир походу українського корабля капітан 2-го рангу Сергій Савченко, головною метою операції «Активні зусилля», до якої залучатиметься «Тернопіль», є здійснення систематичних заходів з контролю цивільного судноплавства, у тому числі безпосередньо на борту підозрілих суден. По суті, контроль за діяльністю міжнародних терористичних організацій, що здійснюється шляхом нелегальних морських перевезень з Близького Сходу, Північної Африки та протоки Гібралтар. Йдеться про незаконний обіг зброї, боєприпасів, вибухових речовин, наркотиків, а також перевезення нелегальних мігрантів.

— Для активної протидії нелегальним морським перевезенням, — зазначив капітан 2-го рангу Савченко, — в рамках операції «Активні зусилля» виконуються дві групи завдань. Перша стосується контролю в зоні проведення операції цивільного судноплавства та містить збір і обмін інформацією щодо підозрілих суден, а також їх супроводження та догляду. Друга група завдань спрямована на захист цивільного судноплавства у потенційно небезпечних районах. Йдеться про організацію конвойної служби у протоках та супроводження військовими кораблями суден з особливо важливими вантажами.

Вже після проходження протоки Дарданелли та виходу в Середземне море відбулися заняття загону спеціального призначення Військово-Морських Сил ЗС України, який виконуватиме в операції «Активні зусилля» функції оглядової команди. Під керівництвом командира групи старшого лейтенанта Станіслава Солодкого особовий склад відпрацював питання Положення «Союзного тактичного керівництва» з проведення доглядових операцій та провів тренування з радіообміну між оглядовою командою та оглядовим судном.

12 травня корвет «Тернопіль» зайшов на військово-морську базу «Суда-бей» (о. Крит, Грецька республіка). На його борту була встановлена спеціальна апаратура, «заведена» на міжнародну систему автоматизованої ідентифікації суден. Згідно з рішенням Міжнародної асоціації мореплавців, вона має бути на всіх суднах водотоннажністю понад 300 тонн. Під час знаходження у морі трансмітер у реальному часі та в автоматичному режимі передає координати, курс, швидкість, найменування вантажу та порт призначення судна. Ця інформація може прийматися станціями берегового, повітряного та корабельного базування.

Вранці наступного дня розпочалася базова підготовка корабля: вста-

Антитерористична операція НАТО у Середземному морі «Активні зусилля».

Після терористичних актів у США 11 вересня 2001 року НАТО на практиці застосувала положення Ст. 5 Вашингтонського договору. Альянс погодився на прохання США провести у Середземному морі антитерористичну операцію «Активні зусилля». Практична фаза операції розпочалася 6 жовтня 2001 року.

Мета операції: боротьба з тероризмом у межах зони проведення операції у Середземному морі шляхом запобігання нелегальним перевезенням зброї і боєприпасів, протидії незаконним переміщенням людей та іншій незаконній діяльності з використанням цивільних суден.

Основні завдання: патрулювання та контроль за переміщенням кораблів у зоні проведення операції.

Участь України в операції: наша держава стала другою після Російської Федерації з країн — не членів НАТО, яка приєдналася до операції «Активні зусилля».

На озброєння Збройних Сил України прийнято новий навігаційний комплекс топогеодезичного та часового забезпечення.

новлення та перевірка сучасної апаратури зв'язку SEMARCOM та апаратури висвітлення надводної обстановки, яка пізніше, у морі, дозволить забезпечити роботу українського корвета з міжнародною системою автоматизованої ідентифікації суден — AIS. Крім того, на базі «Суда-бей» відбулася низка робочих зустрічей з операційними офіцерами та штурманами есмінця королівських ВМС Великої Британії «Монтроз», спільні тренування зі зв'язку з використанням апаратури SEMARCOM, тренування операційних офіцерів по процедурах опитування членів команд торговельних суден — підготовка донесень командирів тактичної групи відповідно до вимог керівних документів НАТО.

Під час базової підготовки обговорювалися питання логістичного забезпечення та застосування гелікоптера. Українські та англійські військові моря-

ки уточнили порядок виконання епізодів у морі, визначили райони проведення спільних тренувань, обговорили порядок організації зв'язку та умови проведення доглядових операцій.

У взаємодії з англійськими партнерами доглядова команда, яку очолює старший лейтенант Станіслав Солодкий, теоретично пройшла доглядову процедуру, зокрема, опитування команди судна, постановку завдання на догляд безпосередньо командиром та, власне, сам догляд.

Як зазначив начальник відділу підготовки сил країн — партнерів НАТО командування морської компоненти ОЗС НАТО «Південь», шеф Мобільної тренувальної команди НАТО капітан 1-го рангу Сьйорд Бот, який постійно перебуває на борту українського корабля, «корвет «Тернопіль» готовий до виконання завдань за призначенням у рамках антитерористичної операції «Активні зусилля». Добру підго-

товку виявляють операційні офіцери, зв'язківці та члени доглядової групи.

Закінчивши базову підготовку, 16 травня український корвет «Тернопіль» вийшов у відкрите море. Упродовж трьох днів, під час переходу морем, пройшли тренування операційних офіцерів по процедурах опитування торговельних суден, відпрацювання донесень щодо надводної обстановки (GOLD REPORT), навчання з рятування людини, що опинилася за бортом, самостійне патрулювання на короткохвильовій дистанції від есмінця «Монтроз», маневрування в ордері, навчання з перехоплення підозрілого судна.

19 травня корвет «Тернопіль» зайшов на натовську військово-морську базу, що розташована в італійському місті Таранто.

Євген СИЛКІН
з борту корвета «Тернопіль»

Генерал-майор АГЕСВ Валерій Олександрович. Народився 2 жовтня 1949 року в м. Біла Церква Київської області в сільській родині. В Збройних Силах — з 1967 року. Випускник Київського суворовського військового училища. Закінчив Ульяновське гвардійське танкове військоve училище (1971 р.), Військову академію бронетанкових військ (1982 р.), Військову академію Генерального штабу (1992 р.).

Пройшов усі посади кар'єрного росту від командира танкового взводу до заступника командувача ВМС ЗСУ з берегової оборони — начальника військ берегової оборони. З 25 січня 2007 р. — заступник начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

Кавалер «Ордена Богдана Хмельницького» III ступеня та ордена «За службу Батьківщині у Збройних Силах СРСР» III ступеня.

Одружений. Батько трьох дітей.

Валерій АГЕСВ:

«Збройні сили України мають всі передумови, аби до 2011 року перейти виключно на військову службу за контрактом»

У стратегічному аспекті проблему переходу Збройних Сил України на комплектування військовослужбовцями контрактної служби потрібно розглядати у контексті того, що у сфері збройної боротьби виникли нові процеси та явища. За воєнно-політичних і воєнно-стратегічних умов сучасності малоімовірним є варіант ведення широкомасштабної тривалої війни. Швидкоплинний, обмежений, локальний міждержавний воєнний конфлікт та участь у діях багатонаціональних збройних сил під егідою тієї чи іншої міжнародної організації — такими є основні орієнтири для Збройних Сил.

Ще за часів Радянської Армії, в роки так званої «перебудови», гасло про реформування Збройних Сил через перехід до професійної системи комплектування набуло широкої популярності в громадській свідомості.

Усе це значною мірою сприяло тому, що перші законодавчі акти з військових питань, які були прийняті Верховною Радою України в умовах державної незалежності, декларували будівництво Збройних Сил на змішаних, кадрово-професійних засадах.

Разом з тим у будь-якій системі є основний елемент, який не тільки визначає її сутнісні характеристики, а й прямо чи опосередковано впливає на функціонування інших елементів. Як свідчить вітчизняний та світовий досвід, такою основою будівництва будь-якої армії є система комплектування Збройних Сил особовим складом, реформування якої здатне позитивно вплинути на реалізацію інших із наведених заходів та стимулювати загальний процес трансформації.

Відмова від утримання масових армій висуває нагальну потребу в якісному переоснащенні збройних сил новітньою зброєю, насамперед високоточною та заснованою на нових фізичних принципах. Це потребує від особового складу, призначеного для експлуатації та обслуговування такого

озброєння, додаткових теоретичних знань та практичних навичок. Існуючий на сьогодні порядок комплектування Збройних Сил України не забезпечує необхідного рівня професійної підготовки військовослужбовців строкової служби, тривалість якої становить усього 12 місяців.

Таким чином, вирішення питань військово-технічної політики у Збройних Силах України прямо пов'язане зі способом комплектування військ (сил): без підвищення якісних параметрів особового складу неможливо забезпечити належну ефективність заходів щодо переоснащення Збройних Сил і навпаки — без переоснащення не можна збудувати сучасні Збройні Сили. Враховуючи це, одним з основних завдань Збройних Сил України на сьогодні є комплексне розв'язання питань, пов'язаних із забезпеченням їх переходу до кінця 2010 року на комплектування виключно військовослужбовцями військової служби за контрактом.

У цифровому вираженні це означає, що за неповних чотири роки необхідно збільшити питому вагу зазначеної категорії військовослужбовців у два з половиною рази (на сьогодні укомплектованість складає 40% від штатної чисельності посад рядового, сержантського та старшинського складу мирного часу).

Результати проведення практичного експерименту з комплектування військовослужбовцями військової служби за контрактом трьох бригад видів збройних сил та великого десантного корабля «Костянтин Ольшанський» засвідчили, що за умов достатнього ресурсного забезпечення існує реальна можливість переходу Збройних Сил України до кінця 2010 року на комплектування виключно військовослужбовцями за контрактом.

Водночас внаслідок недостатнього фінансування протягом 2001–2006 років не вдалося створити функціональні моделі підрозділів видів Збройних Сил зразка 2011 року та вирішити в межах встановлених норм питання всебічного забезпечення особового складу.

У зв'язку з цим Міністр оборони України прийняв рішення про продовження у 2007 році експерименту, який як через об'єктивні, так і суб'єктивні причини нам не вда-

лося завершити, та поширення його, крім визначених військових частин, на низку інших військових частин Збройних Сил України.

Таким чином, виконання заходів щодо переходу Збройних Сил на повне укомплектування військовослужбовцями військової служби за контрактом має вирішуватися у комплексі, бо невиконання хоча б одного з них практично зводить нанівець всю роботу.

До визначальних факторів мотивації громадян щодо проходження військової служби за контрактом слід віднести питання забезпечення житлом.

У зв'язку з цим, починаючи з 2003 року, в Збройних Силах України продовжується виконання заходів щодо переобладнання казарм, що вивільняються внаслідок скорочення чисельності військовослужбовців строкової служби, під службове житло для контрактників. За цей період введено в експлуатацію 20 будівель для розміщення 2 387 військовослужбовців цієї категорії.

Для продовження цієї роботи 17 лютого поточного року начальником Генерального штабу — Головнокомандувачем Збройних Сил

України затверджено Перелік будівель, які переобладнуються під казарми поліпшеного типу для військовослужбовців контрактної служби у 2007 році (13 об'єктів). У 2008 році до переобладнання планується ще 19 будівель.

Одним із позитивних факторів військової служби за контрактом є вирішення питань упорядкування повсякденної діяльності, запобігання випадкам безпідставного відриву військовослужбовців за контрактом від занять за розкладом, а також залучення їх до робіт, не пов'язаних з виконанням функціональних обов'язків за призначенням.

Так, на сьогодні в експериментальних військових частинах до несення служби у добовому наряді щоденно залучається 390 військовослужбовців, з них 38 офіцерів та 352 військовослужбовця військової служби за контрактом (8% від штатної чисельності особового складу).

Для вирішення цієї проблеми та скорочення чисельності варт і добових нарядів у експериментальних підрозділах частина об'єктів була передана під охорону Державної служби охорони Міністерства внутрішніх справ України, що дало можливість скоротити чисель-

За неповних чотири роки необхідно збільшити кількість військовослужбовців, які проходять службу за контрактом, в два з половиною рази.

ність особового складу, який залучається до несення служби у наряді на 140 чоловік. Крім того, розглядається питання утримання об'єктів казармено-житлового фонду, місць загального користування та територій військових містечок шляхом залучення до цієї роботи цивільних структур.

До факторів, що впливають на прийняття громадянами України мотивованого рішення на користь проходження військової служби, слід віднести також впровадження нових форм організації харчування особового складу, зокрема із залученням державних підприємств чи комерційних структур. Крім покращання якості приготування їжі та вивільнення значної кількості військовослужбовців від нарядів по їдальні, ці заходи певною мірою вирішують одну із важливих соціальних проблем у закритих військових містечках — проблему працевлаштування членів сімей військовослужбовців.

28 березня 2007 року Кабінетом Міністрів України прийнята Постанова № 594 «Деякі питання грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу у 2007 році», що надала можливість, починаючи з 1 квітня 2007 року, суттєво (у 1,1 — 1,5 раза) збільшити грошове утримання всіх категорій військовослужбовців.

З урахуванням цього підвищення рядовий військової служби за контрактом (водій, стрілець, розвідник, телефонист, оператор та ін.) з вислугою до одного року отримує щомісячно близько 900 гривень, а старший солдат військової служби за контрактом (старший водій, старший оператор та ін.), який прослужив від 10 до 15 років, 1155 гривень. Старший прапорщик (старший мічман) на посаді командира взводу або старшого боцмана залежно від вислуги матиме 1729–1790 гривень. Крім основних виплат, існують надбавки за особливі умови служби: водолазні спуски, стрибки з парашутом і т. ін.

Крім того, для військовослужбовців служби за контрактом, які служать у військових частинах та підрозділах, що входять до складу Об'єднаних сил швидкого реагування, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 грудня 04 №1543, посадові оклади з 1 січня 2005 року підвищені на 20 відсотків.

А ще кожний військовослужбовець за контрактом має право на щорічну відпустку терміном 30 днів (без врахування дороги), а також скористатися правом на оздоровлення в одному з військових санаторіїв з оплатою 25 відсотків вартості путівки і 50 відсотків від їх вартості для членів його родини з до-

датковим отриманням разової грошової винагороди на оздоровлення. До речі, слід відзначити, що такого соціального пакету пільг не існує в жодній комерційній чи бізнесовій структурі.

Також з метою удосконалення існуючої системи соціального захисту військовослужбовців та членів їхніх сімей Міністерством оборони України у 2006 році розроблений проект Закону «Про державні гарантії прав, соціальний захист військовослужбовців і громадян, звільнених з військової служби, та членів їхніх сімей».

Цим Законом для всіх військово-службовців, у тому числі рядового, сержантського та старшинського складу за контрактом, встановлюється єдина система соціального та правового захисту, а також матеріального та інших видів забезпечення, зокрема: безкоштовне забезпечення військовою формою одягу та безоплатне медичне обслуговування.

Ці приклади наглядно ілюструють, що вже створені справжні моральні та матеріальні стимули для професійного і кар'єрного росту воїна-контрактника. Але для досягнення належного рівня професіоналізації українського війська потрібне кардинальне реформування існуючої системи комплектування військ (сил), підвищення вимог щодо рівня підготовки особового складу та порядку проходження ним військової служби.

У Головному управлінні особового складу Генерального штабу Збройних Сил України із залученням науково-дослідних установ розроблений проект принципово нової системи відбору, навчання та виховання військовослужбовців служби за контрактом, що передбачатиме:

створення у видах Збройних Сил України підрозділів з відбору громадян на військову службу за контрактом, на які покладатимуться завдання щодо проведення відбору кандидатів для проходження військової служби за контрактом;

спрощення механізму оформлення та прийняття на військову службу за контрактом, за яким кандидату після поглибленого вивчення бази даних вакансій підбирається відповідна посада в конкретній військовій частині, і він направлятиметься у відповідний

Існуючий на сьогодні порядок комплектування ЗС України не забезпечує необхідного рівня професійної підготовки.

військовий навчальний центр для підготовки за спеціальністю, на яку був відібраний.

Після успішного закінчення підготовки контрактника начальник навчальної частини (центру) направляє його для подальшого проходження військової служби до однієї з військових частин.

Одним із реальних позитивних моментів у проведенні експерименту є економія бюджетних коштів на підготовку військових фахівців контрактної служби. Деякі скептики поцікавляться: «Яким чином заощаджуються кошти, адже грошове утримання солдата-строковика значно менше від грошового утримання контрактника?» Для вишколу члена танкового екіпажу, наприклад, потрібно витратити всередньому 23 000 гривень. І якщо це військовослужбовці строкової служби, то зазначена сума буде витрачатися щорічно. Танкіст-контрактник навчається ж один раз і в подальшому тільки удосконалює свою майстерність за умови перебування на посаді протягом кількох років.

Під час запровадження нових ідей в напрямку удосконалення організації повсякденної життєдіяльності військ (сил) та забезпечення особового складу потрібно подолати прагнення до використання командною ланкою застарілих методів та підходів у їх вирішенні. Цілком зрозуміло, що значна кількість офіцерського складу, яка пройшла вишкіл у радянських військових училищах та академіях, маючи певну вислугу (зрозуміло, з досить високими військовими званнями й повноваженнями), хоч і добре усвідомлює важливість своєї місії, за інерцією продовжує відтворювати застарілу систему взаємин: офіцер — військовослужбовець за контрактом. Це ще одна дуже важлива проблема, над якою зараз працює керівництво Збройних Сил України.

Ще одним важливим завданням є зміна старих стереотипів ставлення до ролі сержанта та створення взаємовідносин у колективах за принципом: «Офіцер — приймає рішення і навчає безпосередньо підлеглих сержантів, сержант — навчає і організовує виконання». Проте, лише злам психології замало, потрібна нова система відбору, навчання та виховання молодших командирів-контрактників,

На вишкіл танкіста — військовослужбовця строкової служби — держава щороку витрачає до 23 тисяч гривень.

які стануть справжнім кістяком професійного війська.

Вирішення цього завдання потребує створення моделі кар'єрного росту рядового, сержантського та старшинського складу, наближеної до порядку просування по службі осіб офіцерського складу. Її метою є надання можливості командирам (кадровим органам), залежно від досягнутого військовослужбовцем професійного рівня, освіти, військового звання, ділових та моральних якостей, визначати перспективи його подальшого службового використання, тобто впровадження багаторівневої системи підготовки сержантів (старшин).

При цьому кожний етап кар'єрного росту військовослужбовця за контрактом повинен починатися з проведення відповідного рівня підготовки (перепідготовки) у школі сержантів, залежно від терміну перебування на посаді, наявності позитивного атестаційного висновку і рекомендації ради сержантів військової частини щодо перспективи подальшого його використання. Це стосується і присвоєння чергових військових звань сержантського і старшинського складу, що безпосередньо залежатиме від строків перебування в попередньому військовому званні.

Крім того, для мотивації проходження військової служби за контрактом у Збройних Силах України та поглиблення професійних знань військовослужбовцям військової служби за контрактом, починаючи з 2006 року, надається можливість навчання для здобуття відповідного рівня вищої освіти (за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр») 300 особам без відриву від служби у вищих військових навчальних закладах за рахунок коштів, передбачених на це у Державному бюджеті для Міністерства оборони. Водночас проходять заочне навчання на першому курсі 247 військовослужбовців за контрактом.

Отже, досягнення належного рівня професіоналізації Збройних Сил України безпосередньо залежить від практичної реалізації заходів з реформування існуючої системи комплектування військ (сил), проведення послідовної кадрової політики щодо рядового та сержантського складу і неможливе без скоординованих зусиль керівництва Збройних Сил України, органів законодавчої і виконавчої влади держави.

Генерал-майор Валерій АГЕЄВ,
заступник начальника
Генерального Штабу ЗС України

РЕФЕРЕНДУМ ЩОДО ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В НАТО: ДЕ-ЮРЕ І ДЕ-ФАКТО

Чимало наших співвітчизників вважають, що приєднання України до Організації Північно-атлантичного договору неможливе, оскільки, згідно з Конституцією, Україна є позаблоковою державою. Однак у тексті основного Закону України про це — жодного слова. Тоді чому ж у свідомості багатьох українських громадян міцно вкорінилося уявлення про так званий нейтральний статус нашої країни?

Швидше за все, це можна пояснити тим, що згадана теза була проголошена в Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. Так, у розділі IX вказано: «Українська РСР урочисто проголошує про свій намір стати у майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується трьох неядерних принципів: не приймати, не виробляти і не набувати ядерної зброї».

Але не можна не брати до уваги ту обставину, що Української Радянської Соціалістичної Республіки вже не існує, а зазначене формулювання з юридичної точки зору не означало законодавчого закріплення за Україною статусу постійного нейтралітету, оскільки в Декларації проголошено лише намір стати в майбутньому нейтральною державою.

Чому ж майже всі положення Декларації про державний суверенітет України увійшли до тексту Конституції, а положення, які б визначали нейтралітет та позаблоковість як напрямки державної політики з питань національної безпеки, — ні?

Декларація була прийнята у 1990 році. Це був час, коли закінчилася

«холодна війна», і світ плекав надії, що із закінченням протистояння двох ідеологічних систем зникнуть непереборні суперечності, а отже, і причини, які їх викликають.

Проте в період з 1990 по 1996 рік сталися події, які вплинули на прийняття рішень, що визначили подальшу долю Української держави.

Не випадково ще у 1993 році Верховна Рада прийняла Постанову «Про Основні напрями зовнішньої політики України», у якій зазначено, що з огляду на кардинальні зміни, які відбулися після розпаду СРСР і визначили сучасне геополітичне становище України, проголошений нею свого часу намір стати в майбутньому нейтральною та позаблоковою державою має бути адаптований до нових умов і не є перешкодою для її повномасштабної участі у загальноєвропейській структурі безпеки.

30 липня 2003 року набув чинності Закон «Про основи національної безпеки України», у статті 8 якого підкреслюється, що одним із напрямів державної політики з питань національної безпеки є забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства в Єв-

ропейському Союзу та Організації Північноатлантичного договору при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими країнами Співдружності Незалежних Держав, а також з іншими державами світу.

Слід також наголосити на тому, що країни, які мають на своїй території іноземні військові бази, не можуть претендувати на право називатися нейтральними. Зважаючи на те, що строк оренди Російським Чорноморським флотом військової бази в Криму закінчується лише у 2017 році, а перехідні положення Конституції дозволяють російським військовикам перебувати в Україні фактично безстроково, говорити сьогодні про нейтральний статус нашої країни взагалі недоречно. Майбутній статус України можна визначити як позаблоковість без права на нейтралітет. Доцільність подібної форми безпекової політики є дуже сумнівною.

Входження країни до тієї чи іншої соціально-економічної або воєнно-політичної міжнародної міжурядової організації забезпечує їй рівне право з іншими в реалізації своїх власних національних інтересів у відповідних галузях суспільного життя. Іншими словами, членство в міжнародній міжурядовій організації дозволяє країні, так би мовити, «грати» на чужому полі, як на власному. Це стосується проблем безпеки, торгівлі, митних питань, міграції населення тощо, знімає необхідність щоразу витрачати час і ресурси на розв'язання проблем, які в міжнародній організації вирішуються раз і назавжди.

Слід враховувати й те, що країну, яка не належить до авторитетної міжнародної структури, часто недостатньо поважають так звані ве-

З юридичної точки зору проведення референдуму не є обов'язковим. За умови його проведення він матиме лише консультативний характер.

ліки держави та міжнародні організації і навіть нехтують її інтересами. З іншого боку, кожна з потужних міжнародних сил намагається поширити на країну-одинака свій вплив, а зіткнення цих впливів дестабілізує внутрішню ситуацію в позаблоковій країні. Тобто, вона стає об'єктом змагань інших суб'єктів міжнародних відносин за розширення їхньої сфери впливу. Цю ситуацію українське суспільство особливо болісно переживає в часи парламентських і президентських виборів, коли протиборство як внутрішніх, так і зовнішніх, проєвропейських і проєвразійських впливів просто розриває Україну.

Дехто висловлює думку, що наявність Російського Чорноморського флоту в Криму унеможливує вступ України до НАТО. Проте, як неодноразово заявляли представники Альянсу, це не є перешкодою для набуття нашою державою членства в Організації Північноатлантичного договору.

Останнім часом було актуальності питання проведення всеукраїнського референдуму стосовно вступу нашої держави до НАТО. І хоча це передбачає дотримання певних процедур, вимоги щодо проведення загальнонаціонального референдуму в країні-претенденті серед них немає. З десяти країн, які приєдналися до НАТО останнім часом, лише Угорщина і Словенія виносили питання членства в Альянсі на референдум.

Щодо України, то вступ її до НАТО не пов'язаний ані зі зміною території, ані з входженням до федеративних і конфедеративних утворень, оскільки, відповідно до Конституції, виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України (ст. 73) та реалізацію права її народу на самовизначення і входження до державних федеративних і конфедеративних утворень або вихід із них (ст. 5). НАТО є міжнародною міжурядовою організацією, де кожна країна-учасниця зберігає цілковитий суверенітет.

Отже, з юридичної точки зору, проведення референдуму щодо членства України в НАТО не є обов'язковим. За умови його проведення він матиме консультативний характер, а результати не будуть обов'язковими для уряду й парламенту при прийнятті рішень.

Проте з політичної точки зору такий референдум є важливим як для НАТО, так і для України. Для України це дасть можливість не тільки виявити волю народу, а й унеможливить будь-які політичні спекуляції у майбутньому. Не випадково в Універсалі національної єдності від 3 серпня 2006 року відзначено, що вирішення питання щодо вступу до НАТО буде прийнято за наслідками референдуму, який проводитиметься після виконання Україною всіх необхідних для цього процедур.

Щодо НАТО, то, згідно з процедурою вступу до Альянсу, після досягнення консенсусу між країнами-членами щодо прихильного ставлення до членства певної країни та перед виробленням і підписанням протоколу про приєднання мають відбутися консультації з країною-претендентом. За цей час країна повинна підтвердити, що її рішення про вступ задовольняє всі внутрішні вимоги, аби члени Альянсу були впевнені, що вона дійсно бажає і неодмінно вступатиме до НАТО. Тобто проведення референдуму можна розглядати як підтвердження того, що Україна (за умови позитивної відповіді) неодмінно вступатиме до Організації Північноатлантичного договору.

Отже, в чинному національному законодавстві не тільки відсутні будь-які перешкоди на шляху вступу України до НАТО, а навпаки, створені всі передумови для набуття нашою державою в майбутньому повноправного членства в цій організації.

І наостанку необхідно наголосити на таких положеннях.

По-перше, Україна має право бути як позаблоковою країною, так і приєднуватися до будь-якого воєнно-політичного альянсу. Це суверенне і невідчужуване право українського народу й Української держави.

По-друге, в основі прийняття того чи іншого рішення стосовно майбутнього статусу України мають бути її національні інтереси й оптимізація можливостей їх реалізації.

По-третє, прийняттю державного рішення щодо приєднання України до НАТО має передувати глибока роз'яснювальна робота і широке суспільне обговорення цього кроку з метою свідомого і зваженого прийняття остаточного рішення.

Олег ПОШЕДІН, начальник кафедри міжнародних відносин та євроатлантичної інтеграції України НАОУ

ХОЧЕШ — СЛУЖИ, НЕ ХОЧЕШ — ПЛАТИ

Батьки, які не бажають, аби їхні діти служили у війську, незабаром на легальних умовах зможуть скористатися таким правом

Чутки про узаконений відкуп від армії поширюються в Україні не перший рік. Однак реальне втілення вони знайшли з появою законопроекту «Про компенсацію замість проходження строкової військової служби». Відповідно до цього юнак має можливість відкупитися від служби в армії, сплативши державі 31 тисячу гривень — саме стільки витрачає вона на одного строковика протягом усього періоду його служби в армії.

Проте вирішальне слово — за Верховною Радою. Ініціатор законопроекту народний депутат Віктор Лещенко переконаний: компенсацію узаконять. І тоді справедливість розпочне свою переможну ходу: «відкупні кошти» йтимуть суто на розвиток армії.

Але погодьтеся, сума в 6 тисяч американських доларів — витрати чималенькі. І не кожному з батьків вони по кишені, навіть за умови поступової сплати. Автор законопроекту стверджує, що більшість родин, які воліють «уберегти» свою дитину від безжальних армійських буднів, одразу готові повністю сплатити відкуп. Тоді постає запитання: а що ж робити тим, хто не має таких грошей і водночас — патріотичних проявів щодо виконання почесного обов'язку?

Одноставності годі шукати і серед військових. Одні — категорично проти. Мовляв, який сенс ухвалювати такі рішення, якщо через кілька років строкової служби взагалі не існуватиме. До того ж, весняний і осінній призови щороку зменшуються — відпові-

дно збільшується відсоток юнаків, котрі на законних підставах не отримують повістки з військкоматів, нічого при цьому не сплачуючи. Інші погоджуються: законопроект доцільний. От тільки не стала б надмірна опіка батьків для потенційного призовника, як-то кажуть, ведмежою послугою.

Теперішні одинадцятикласники і першокурсники, як не дивно, долею законопроекту не переймаються. Сімнадцятирічний Костянтин Наливайко вважає узаконення відкупу від строкової служби нонсенсом і наводить відому фразу: «Якщо народ не хоче годувати свою армію, то змушений буде годувати чужу». Однак в армію Костя не поспішає. Децю іншої думки його товариш Олег Щербаков: служити — значить служити.

До речі, Україна — не першовідкривач у запровадженні подібних компенсацій. Зокрема, Грузія ввела «відкупні» ще у 2000 році. До 2006-го рік відстрочки коштував 100 доларів США, а вже минулого року грузинський парламент вніс суттєві поправки до закону про строкову військову службу: тепер сума річної відстрочки збільшилася у десять разів! Попри такі значні корективи в законодавстві загальні тенденції не змінилися: наразі в грузинську армію призивається лише кожний п'ятий юнак. Тим же шляхом пішла й Киргизія. А от в Росії всі спроби узаконити «відкупні» виявилися марними.

Олена КОПОТКОШЕЙКО

Запропонований проект Закону «Про компенсацію замість проходження строкової військової служби» — це кардинально новий підхід до вирішення проблеми не тільки ухилення громадян від призову, а й виконання ними обов'язків, пов'язаних з постановкою на облік, призовом на строкову військову службу чи проходженням громадянами альтернативної (невійськової) служби.

Я запропонував цей законопроект, використовуючи досвід інших держав, де цей закон є нормою для суспільства. Компенсації замість проходження строкової військової служби практикуються в Грузії (4200 дол. США), Узбекистані (240 дол. США), Турції, Монголії та інших країнах.

Будучи головою Харківської обласної призовної комісії, спілкуючись з призовниками та їхніми родичами, я зрозумів, що такий закон просто необхідний для нашої держави. Передусім я враховував особисті звернення громадян, громадських та правозахисних організацій, які надходять до приймальної народного депутата України.

Наприклад, у Харківській області станом на 1 січня 2007 року до військових комісаріатів за повістками не з'явилися 21 500 громадян, при цьому 12 700 осіб на повторні (два і більше разів) виклики у період різних призовних кампаній. У 2006 році не закінчили медичне обстеження 4476 чоловік, — а це майже половина. У цьому ж році до органів прокуратури передано більше 15 тисяч справ на тих, хто ухиляється від призову. І жодний призовник до кримінальної відповідальності не був притягнутий.

Існуюча система розшуку, затримання і доставки до військових комісаріатів громадян, які ухиляються від виконання військового обов'язку та притягнення їх до адміністративної відповідальності, недосконалі. Навіть після приводу органами МВС до військкомату призовник має можливість навмисно затягувати до закінчення призовної кампанії терміни проходження медичного огляду військово-лікарською комісією або обстеження у спеціалізованому лікувальному закладі, що в подальшому не дає підстав для притягнення його ні до адміністративної, ні тим більше до кримінальної відповідальності.

Тому я вважаю, що прийняття Закону «Про компенсацію замість проходження строкової військової служби» дасть можливість значній частині порушників законодавства шляхом сплати компенсації вирішити питання ставлення до військової служби у створеному цим Законом правовому полі.

У законопроекті чітко прописані категорії призовників, які мають право на сплату компенсації. Це громадяни України чоловічої статі призовного віку, які за станом здоров'я придатні до проходження військової служби і не мають права

на відстрочку або звільнення від призову, а також ті, хто працює на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності та підпорядкування і має офіційний дохід у розмірі не менше як півтора прожиткових мінімуми.

Право на сплату компенсації мають юнаки, які навчаються у загальноосвітніх та професійно-технічних, середніх або вищих духовних навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання чи здобувають другу вищу або середню спеціальну освіту, в тому числі ті, кому виповнився 21 рік. Мають таку можливість і повторно зараховані до того чи іншого вищого навчального закладу або поновлені у вищому навчальному закладі, незалежно від під-

став для відрахування, а також переведені з вищих навчальних закладів III або IV рівнів акредитації для навчання в інший вищий навчальний заклад зазначеного рівня акредитації — незалежно від курсу, на який переведені. Мають право на сплату компенсації також ті, у кого є дитина віком старше трьох років.

Слід зазначити, що компенсація сплачується призовником щомісячно в рівних долях або одноразово, в повному обсязі, в залежності від умов договору. Крім того, допускається відстрочка на три або

за весь період проходження строкової військової служби, тобто 31 тисячу гривень.

Слід визнати, що цей законопроект викликав широкий резонанс серед населення України. Вочевидь, люди готові відкупитися від служби в армії. Але враховуючи платоспроможність населення та особливі моменти, які знаходяться поза законодавчим полем, я визнаю, що сума, запропонована для компенсації, для багатьох громадян є досить значною. Тому не виключаю, що вона може бути знижена до 8–10 тисяч гривень.

Автор законопроекту «Про компенсацію замість проходження строкової військової служби»

Віктор ЛЕЩЕНКО:

«Сплативши компенсацію, призовник отримує не «білий» квиток, а запис, що він може використовуватися в силових структурах в інших категоріях»

розстрочка на шість місяців за узгодженням з військовими комісаріатами з поважних причин (перешкода стихійного характеру, яка завдала значної матеріальної та майнової шкоди самому громадянину, смерть близького родича (батьків, дружини, дитини, рідних брата чи сестри або близького родича дружини), які підтверджені відповідними документами.

Строк сплати компенсації не може більш ніж удвічі перевищувати строк військової служби, встановлений для військовослужбовців, які проходять строкову військову службу в Збройних Силах України. Для тих, кого цікавить розмір компенсації: він складає суму середньої вартості утримання державою одного солдата

До речі, сплативши компенсацію, призовник отримує не «білий» квиток з клеймом непридатності на все життя, а просто запис у своєму військовому документі, а це значить, що він може бути використаний для роботи в силових структурах України та інших підприємствах, але тільки в інших категоріях.

Я наголошую на тому, що якщо хоча б 5–10 відсотків призовників, які ухиляються від служби в армії, сплатять компенсацію, ми уникнемо ситуації, коли в армію потрапляють люди, що не бажають виконувати свій священний обов'язок перед державою. Таким чином ми зменшимо кількість випадків суїциду, втеч з військових частин та інших негативних явищ, які сьогодні часто трапляються в Збройних Силах України. Необхідно насамперед враховувати, що цей законопроект потрібен громадянам України. І якщо це вимога часу, люди повинні мати вибір. Тому я висловлюю впевненість, що народні депутати України підтримають цей законопроект.

Сума, запропонована для компенсації, для багатьох громадян є досить значною. Тому не виключаю, що вона може бути знижена до 8–10 тис. гривень.

СЛУЖБА — СЛУЖБОЮ, А ПІЛЬГИ — НАРІЗНО

або Роздуми про державні гарантії та здоровий глузд

Якби мене запитали, чи бажаю я отримувати від держави якісь пільги як військовослужбовець, навіть не знаю, що б я відповів. Адже подумати є над чим.

Як на мене, на сьогодні однією із основних пільг військовослужбовців є отримання житла. «Держава гарантує безкоштовне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей жилими приміщеннями» — записано в Законі України про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їхніх сімей. Як це відбувається насправді, вже багато говорено. Але всі чомусь замовчують про грошовий аспект цього питання — вартість житла, яке отримує військовослужбовець. Погодьтеся, ціна квартири в якомусь «глухому» гарнізоні та рівноцінної у Києві чи великому обласному центрі — різні речі. От і маємо, що пільга для всіх, на перший погляд, однакова, проте одним військовослужбовцям на придбання квартири держава знаходить 50–60 тис. у.о., для інших, в кращому випадку, — 5–6.

Одні мешкають в новому, щойно зведеному будинку, інші — в переобладнаній казармі або бараку, який побудували не знати коли. Відповідно і їхня ринкова вартість різна. Як наслідок, одні почувують ся щасливчиками, інші... І не через те, що гірше служили. Просто з місцем служби їм не поталанило. Служили там, де потрібно Батьківщині, а не там, де дорожчі квартири.

Цікавою є й інша пільга — на 50-відсоткову оплату за комунальні послуги. Більше третини військовослужбовців, які мають право на її отримання, не можуть скористатися нею. Не маючи власної квартири, вони, в кращому випадку, живуть у гуртожитку, на який ця пільга, звичайно, не поширюється. Тим, кому не повезло з гуртожитком, винаймають приватне житло. От кому б 50-відсоткову знижку на

«комунальні» — від зарплати до зарплати кожна копійка на рахунку. Але жоден приватний господар не занесе прізвище військовослужбовця в домову книгу за адресою проживання. Отже, пільга і на цю категорію не поширюється.

Закон начебто й втішає, обіцяючи і гуртожитки, і винаймання житла за державний кошт. Та гуртожитків, як правило, вистачає ледь на половину бажаючих. Причому чим більший гарнізон, чим більше в місті безквартирних військовослужбовців, тим менше в будь-кого з них шансів отримати житло. З виплатою грошової компенсації за тимчасовий піднайом (найом) житла, яке військовослужбовці змушені винаймати у приватних осіб, теж зрозуміло. Її просто не існує. Хоча доводилося чути, що є військові установи, де ці кошти виплачуються. Отож, і в цьому питанні далеко не всі рівні.

Мають військовослужбовці й інші пільги. Наприклад, речове забезпечення. Однак військового обмундирування на склади з кожним роком потрапляє все менше й менше. На всіх його не вистачає вже давно, але ж вимогу щодо відповідної форми одягу не відміння ніхто. Спробуйте пройтися вулицями Києва хоча б у неформеному взутті. Чемні військовослужбовці ВСП підійдуть, поцікавляться, занотують пояснення... Після цього офіцер, прапорщик чи контрактник матиме не дуже приємну розмову з безпосереднім командиром. Отож, щоб не виникали подібні ситуації, одні військовослужбовці йдуть за новим одягом на склад (і для них він там є), інші — на базар. І ті, й інші одягнені так, як того від них вимагають. От тільки вартість (у грошовому еквіваленті) цього задоволення далеко не однакова.

Не залишила без піклування держава і найдорожче, що у нас є, — наше здоров'я. Тут військовий люд також має багато гарантій. Наприклад, санаторно-курортне лікування за пільговими розцінками. І хоча, згідно із законом, критерієм розподілу путівок є стан здоров'я, проте військові здравниці можуть вмістити далеко не всіх, хто потребує оздоровлення. Адже понад дві третини путівок реалізуються за комерційною ціною. Госпрозрахунок! Довелося якось ознайомитися

з підрахунками чиновників військового медичного відомства. Так ось, військовослужбовець при наявній кількості ліжок-місць у санаторіях та пансіонатах може відпочити й лікуватися там один раз, скажімо, років на десять. Проте «гарантія» діє. Отож, дехто з людей у погонах та членів їхніх родин на законних підставах оздоровлюються в Криму за пільговим тарифом, і не один раз. Інші ж для відновлення втраченого під час несення державної служби здоров'я змушені оплачувати повну вартість путівки і за себе, і за дружину, і за дітей. Ефект той же, от тільки ціна для конкретної людини різна.

На лікування військовослужбовців та членів їхніх сімей грошей теж не вистачає. Звичайно, уразі невідкладної допомоги військовій медикі завжди прийдуть на допомогу. А якщо випадок не крайній, а лікуватися все одно треба?

От і виходить: скільки у військовослужбовця пільг, стільки й проблем. Квартир, одягу, взуття, путівок... При нашому обмеженому військовому бюджеті вистачає далеко не всім, хто має законне право їх отримувати. До того ж, не перевелися ще крутії, котрі примудряються законним шляхом отримати не одну квартиру, кілька путівок, вилікувати не лише невідкладне... Як же бути решті?

Конституція України гарантує рівність усіх громадян перед Законом. Та й сам Закон не проти рівності військовослужбовців в отриманні пільг. Насправді ж всі вони далеко не рівні.

Є «золоті», тобто ті, хто «видер» у держави все, що можна, та ще й для родичів постарався. Таких не так вже й багато, але ніхто не заперечує їх існування. «Білі» отримали від держави все, що їм належить за законом. Не більше, але й не менше. Є ще «сірі» різних відтінків, тобто ті, хто отримує не все, а лише частину з того, що мав би отримувати відповідно до свого соціального статусу. Ніде правди діти, таких найбільше.

А є «чорні», які винаймають житло за свої «кровні», купують відсутнє обмундирування на базарі, про путівку і не мріють, а в санчастину навідуються тільки для проходження медогляду. Про свої пільги вони добре знають і можуть

Пільга для всіх однакова, проте одним військовослужбовцям на придбання квартири держава знаходить 50–60 тис. у.о., для інших, в кращому випадку, — 5–6.

процитувати десятки обіцянок відносно поновлення їх законних прав. Таких військовослужбовців також вистачає. І не отримують вони своє законне не тому, що погано служать, а тому, що розуміють: фінансуються наші потреби не на стільки, скільки того вимагає Закон, а на скільки вийде. От і чекають мовчки своєї черги.

До того ж, слід врахувати ще один аспект проблеми. Де є пільги (особливо їх розподіл) та черга, там є бажання отримати їх якомога швидше, тобто позачергово, а значить, є підґрунтя для корупційних дійнь.

Втім, як на мене, незважаючи на чималу «вагову категорію» проблеми, її вирішення може бути доволі простим. Варто лише звернути увагу на існуючий у цій галузі досвід. Країни, де військовослужбовцям видають квартири, можна перерахувати на пальцях. Поширеною є інша світова практика: видача коштів на винаймання приміщення для проживання. В різних країнах ця сума різна, і залежить вона від кількості членів сім'ї, інших обставин, але дозволяє винаймати пристойне приміщення або зважитися на придбання власного житла у кредит.

Так само може бути вирішена проблема більшості пільг, які у нас гарантує держава, — речового забезпечення, санаторно-курортного лікування... Військовослужбовці просто отримують належні гроші, тобто компенсацію. Звичайно, є перелік обов'язкових потреб, що їх забезпечує виключно держава. Наприклад, зброя чи надання медичної допомоги на полі бою. Але це не соціальний сектор, і підходить тут зовсім інші.

Монетаризація більшості пільг та соціальних гарантій аж ніяк не вдарить ні по соціальному статусу наших військовослужбовців, ні по їхньому ставленню до виконання своїх обов'язків. Адже військовослужбовець, як людина з середньою, а частіше вищою або й кількома вищими освітами, здатний розпорядитися грошима, котрі отримує. Повірте, шановні державні керівники, захисник Вітчизни розбереться, на що витратити кошти в першу чергу, якщо твердо знатиме, скільки грошей і для чого йому сплачено. Варто лише наважитись позбутися примарного «журавля у небі», а натомість прагматично порахувати, яку «синицю» краще видати на руки.

Віктор ГЕДЗ

НАДАЄМО КРЕДИТИ

Військовослужбовцям Київського гарнізону, а також громадянам, які мешкають у столиці

- для придбання оргтехніки, меблів;
- навчання, лікування, будівництва;
- ремонт власної квартири

МИ ТУРБУЄМОСЬ ПРО ВАС!

м. Київ, вул. Чистяківська, 2, оф. 221 (ст. м. Святошино)

(044) 332-4528
(044) 404-8246

8 років на фінансовому ринку України, бездоганної роботи щодо надання послуг членам кредитної спілки

ЛЦЕЗ СБІР № 8/1360-А ВІД 22.12.2004 П. ДЕРЖФІН

Віктор Володимирович БАЛАБІН. Народився в 1960 році в Луганській області. Після завершення строкової служби вступив до Військового інституту іноземних мов у Москві. Там пройшов курс прискореної підготовки військових перекладачів і в 1982 році був направлений для проходження служби в Афганістан. У 1984 році повернувся до СРСР і продовжив навчання в інституті, який згодом закінчив із відзнакою.

Пройшов офіцерський шлях від старшого перекладача навчального центру до начальника Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Генерал-майор, кандидат філологічних наук, доцент, відмінник освіти України. Досконало володіє англійською та перською мовами. Нагороджений орденом «За службу Родині» III ступеня та відзнаками Демократичної республіки Афганістан — орденом «За хоробрість» й медаллю «За бойові заслуги».

Віктор БАЛАБІН: «Готуючи того чи іншого фахівця, ми керуємося передусім його практичною необхідністю для Збройних Сил України»

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ВІКНУ) посідає одне з чільних місць серед військових вищих навчальних закладів нашої держави. Про особливості навчання, сьогодення та перспективи розвитку військового інституту розповів кореспондентові «Війська України» його начальник — генерал-майор Віктор БАЛАБІН.

— Вікторе Володимировичу, що вирізняє ВІКНУ з-поміж інших військових навчальних закладів?

— Головною особливістю є його приналежність до Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Тобто ВІКНУ — це військовий навчальний підрозділ найкращого за рейтингом Міністерства освіти і науки університету, де викладають 28 академіків та членів-кореспондентів Національної академії наук України, 380 професорів та докторів наук, 950 доцентів та кандидатів наук. На факультетах цього престижного навчального закладу майбутні офіцери набувають базових фахових знань, а військово-спеціальну підготовку проходять у ВІКНУ. Таке поєднання дає нам унікальну можливість користуватися кращими університетськими надбаннями у галузі освіти. Крім того, Університет забезпечив наш інститут територією з усіма необхідними приміщеннями і взяв на себе витрати з їхнього обслуговування, що суттєво зменшує витрати Міністерства оборони України і, відповідно, вартість підготовки курсантів.

ВІКНУ — це багатопрофільний інститут, де здійснюється підготовка військових фахівців з таких спеціальностей як міжнародні відносини, міжнародна інформація, правовиховна робота, переклад, фінанси, психологія, політологія, картографія, геоінформаційні системи і технології, реклама та зв'язки з громадськістю. Наш інститут готує спеціалістів не тільки для Збройних Сил України, а й для військових формувань МВС, МНС, СБУ, Мінтранспорту, Державної прикордонної служби та Служби зовнішньої розвідки. Це, до речі, дає можливість утримувати додаткові штатні посади викладацького складу за рахунок інших силових відомств, водночас залишаючись у системі військової освіти та науки Міністерства оборони.

— **Наскільки актуальними для сучасних збройних сил є спеціальності, за якими здійснює підготовку ВІКНУ?**

— Актуальність спеціальностей, за якими здійснюється підготовка у військовому інституті, підтверджується стабільним держзамовленням. Готуючи того чи іншого фахівця, ми керуємося передусім його практичною необхідністю для Збройних Сил. Нині, наприклад, ми готуємо фахівців за дванадцятьма спеціальностями, але це не обов'язково має повторюватись з року в рік. Слід зважати й на те, що ми навчаємо майбутніх офіцерів, виходячи із завдань, визначених Державною програмою розвитку Збройних Сил України на 2006–2011 роки. Тобто забезпечуємо війська висококваліфікованими фахівцями, здатними втілити цю Програму в життя.

— **Чи планується підготовка фахівців за новими спеціальностями?**

— Як відомо, попит породжує пропозицію. Замовник, наприклад Міноборони, доходить висновку щодо потреби для ЗС України офіцерів певної спеціалізації. Створюється «модель» такого фахівця, оголошується тендер на його підготовку, вивчаються відповідні пропозиції навчальних закладів, після чого військове відомство визначає переможця. Однак така класична система, на жаль, не завжди втілюється у життя в наших умовах. Тому ми завжди прагнемо пра-

цювати на випередження. Ми аналізуємо ситуацію у збройних силах, виявляємо, де ще існують прогалини, визначаємо, які фахівці потрібні для успішного виконання поставлених державою завдань, і самі пропонуємо замовнику перспективні фахові моделі. Такий своєрідний зустрічний рух сприяє налагодженню досить ефективної співпраці з замовником.

У стінах ВІКНУ готують фахівців для різних силових структур України за дванадцятьма спеціальностями.

Розглянемо, наприклад, гуманітарну сферу. Є вимога Міністра оборони щодо підвищення престижу Збройних Сил. Зважаючи на це, ми запропонували послуги з перепідготовки та підготовки фахівців у галузі Public relations, які займатимуться питаннями рекламування військової служби та підтриманням зв'язків із громадськістю.

Окрім того, вже в цьому році ми плануємо розпочати підготовку ще за однією спеціальністю з гуманітарної галузі. За напрямом — це кадровий менеджмент, а сама спеціальність має назву «управління військовонавченим людським ресурсом». Скажіть, хто зараз готує фахівців кадрових служб? Та їх ніколи ніхто не готував! Так звані «кадровики» — це люди, які займаються своєю професійною діяльністю не за фахом, а за покликом душі, або ж через певні обставини, як, наприклад, «списані» на землю льотчики. На моє переконання, в професійній армії так не повинно бути. Ми вже два роки намагаємося довести це на всіх рівнях Міністерства оборони.

— **Вікторе Володимировичу, вже третій рік поспіль Інститут готуватиме майбутніх офіцерів за схемою «4 роки — студент, 1 рік — курсант». Які переваги та недоліки має така система?**

— Щодо якості підготовки, то вона, на мій погляд, після запровадження цивільно-військової схеми аж ніяк не змінилася і залишається на досить високому рівні. Змістовна частина навчання курсантів, які продовжують навчатися за військовою системою, і сту-

Постанова Кабміну про відшкодування вартості утримання курсантів, які відраховані через невиконання умов контракту, фактично не діє.

дентів, які здобувають знання за схемою «4+1», абсолютно однако- ва. І тим, і іншим викладаються ті ж самі дисципліни в однаковому обсязі. Але умови навчання курсантів і студентів нерівні. Курсанти більш соціально захищені, оскільки мають соціально-правовий статус військовослужбовців, термін навчання зараховується їм у вислугу років. Натомість для студентів це питання й досі не врегульоване – навчання до стажу військової служби їм не зараховується. Звісно, на відміну від курсантів, студенти мають більший ступінь свободи і не залучаються до несення служби в нарядах. Але чи перевага це? Чи зможе, наприклад, військовий психолог, який чотири роки навчався як студент і лише рік – як курсант, зрозуміти проблеми строковика? Адже він не був курсантом, і не знає це середовище зсередини. Згідно з нашою програмою, майбутні офіцери виїжджають у війська, вивчають функціональні обов'язки осіб на посадах, де вони проходять службу. Та чи не будуть співслужбовці ставитися до наших випускників так, як колись у радянській армії до так званих «піджаків»? Мовляв, а що з них, цивільних, узяти! Я особисто переконаний: такі фахівці, як військові психологи, все ж таки мають пройти шлях курсанта повністю.

— Чи не виникне у ВІКНУ проблем із переходом до навчання згідно з вимогами Болонського процесу?

— Які тут можуть бути проблеми? Болонський процес — це, насамперед, єдині, відкриті й зрозумілі стандарти підготовки фахівців і, як наслідок, взаємовизнання дипломів. У Європі, наприклад, не сприймають наш освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», що є проміжним між бакалавром та магістром. Якось, перебуваючи за кордоном, я сказав, що маю освіту спеціаліста. Так мене з подивом запитали: як же я став офіцером? Водночас якість вітчизняної освіти

рівня «бакалавр», яка у нашому суспільстві вважається незакінченою вищою, ще не повною мірою відповідає вимогам європейського простору.

— Із запровадженням вимог Болонського процесу ВІКНУ доведеться готувати лейтенантів з ґрунтовною освітою рівня «бакалавр» не за п'ять років, а за чотири. Як це узгоджуватиметься з існуючою схемою навчання «4+1»?

— Це також не є проблемою. Адже такий термін визначено лише як типовий. Якщо буде прийнято відповідне рішення, ніхто не заборонятиме нам готувати військових фахівців, наприклад, чотири роки і три місяці, або запровадити схему «3 роки — студент, 1 рік — курсант», а ще краще — «4 роки курсант». Це — прерогатива Міністерства оборони та Міністерства освіти.

— Випускники ВІКНУ отримують спеціальності, що є досить популярними у цивільних структурах. Чи трапляються випадки, коли фахівці, підготовлені Інститутом за державні кошти, відмовляються від подальшої військової служби?

— Торік була прийнята постанова Кабміну про відшкодування вартості утримання курсантів вищих військових навчальних закладів, які відраховані через невиконання умов контракту. Цим документом визначений перелік підстав для відрахування: недисциплінованість, небажання продовжувати навчання або небажання продовжувати службу на офіцерських посадах. Теоретично за таких обставин розривається контракт і визначається сума відшкодування. За нашими підрахунками вартість утримання курсанта протягом п'яти років навчання становить близько 20 тисяч гривень. Проте постанова фактично не діє через відсутність офіційних розрахунків і не визначений механізм стягнення коштів.

Але проблема відтоку підготовлених нами кадрів у невійськовій структурі не така вже гостра і, на мою думку, вона перебільшена. Так, кілька років тому через скорочення чисельності ЗС України виникли ускладнення з розподілом наших випускників. Тоді всім бажаним було запропоновано отримати так званий «вільний диплом» і звання лейтенанта запасу. Ми думали, що вишикується черга. Але цього не сталося. На «цивільний хліб» пішли лише кілька випускників, причому їх ще довелося вмовляти. Сьогодні ж, коли чітко визначена перспектива служби кожного нашого фахівця, і є впевненість у майбутньому, згадане явище має радше винятковий характер, аніж масовий.

— Вікторе Володимировичу, яким Ви бачите майбутнє ВІКНУ?

— Я працюю у системі військової освіти з січня 1992 року і хочу відзначити, що її реформування, безумовно, помітно оптимізувало мережу вищих військових навчальних закладів та військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів. Не залишився осторонь цього процесу і ВІКНУ. Ми критично розглянули свою організаційно-штатну структуру і ліквідували кафедри, які дублюють університетські дисципліни. Адже немає сенсу робити самотужки те, що можуть зробити на найвищому рівні зі стовідсотковою якістю цивільні викладачі Університету. Крім того, ми переглянули завдання факультетів та кафедр Інституту і зменшили кількість дисциплін, залишивши тільки ті, які є унікальними і викладаються лише у нас. Завдяки такій перебудові ми посіли чільне місце серед військових освітніх закладів і впевнено дивимось у майбутнє. У моделі Збройних Сил України зразка 2011 року наш Інститут залишається як багатопрофільний, міжвидовий, міжвідомчий, інтегрований військовий навчальний підрозділ Київського національного університету імені Тараса Шевченка, що забезпечує нам усі умови для стабільної праці та розвитку.

Бесіду вів
Володимир ГАЛАНЦЕВ

АРСЕНАЛ

Новини ОПК. Ринок військової техніки та озброєння в Україні і світі

T-64: ЧИ ПІДЕ «ПІД НІЖ» УНІКАЛЬНА ТЕХНІКА?

або Про те, як українські підприємства «оборонки» намагаються довести: вітчизняне — краще!

Нещодавно на Харківському бронетанково-ремонтному заводі працювала комісія Міністерства оборони України, до складу якої входили представники Департаменту економічно-господарської діяльності, провідні фахівці конструкторсько-технологічних центрів, інші посадовці. Висновки, які будуть зроблені за результатами її роботи, стануть визначальними в подальшій долі значної кількості надлишкових танків Т-64.

Сталося так, що після розпаду Радянського Союзу Україна отримала велику кількість військової техніки, зокрема бронетанкової. На думку багатьох фахівців, «шістдесятчетвірки», які дісталися нам у спадок від «непереможної і легендарної» — унікальні

бойові машини. Недарма за радянських часів вони не випускалися на експорт, а потрапляли виключно на озброєння тих кількох груп радянських військ, які дислокувалися за межами Союзу. Тобто танки Т-64 вироблялися лише для радянських танкових підрозділів, а для себе, як відомо, зброю тоді залишали найкращу. Напередодні розпаду комуністичної імперії, виконуючи міжнародні угоди, особовий склад, техніку та озброєння груп військ було виведено з території інших держав. Так і опинилися цілі танкові армії на українській землі.

За роки незалежності в ході створення та реформування національного війська з'ясувалося: збройним силам нашої держави не

потрібно стільки танків, навіть якщо вони найкращі у світі. Тому в Харкові посадовці зібралися заради вирішення дилеми: що робити з армадою тих бойових машин, які є зайвими, — модернізувати чи утилізувати?

Найпростіший спосіб позбутися танків, які раніше в один стрибок могли дійти до Ла-Маншу, — порізати їх та й здати на металобрухт. А за це отримати певні кошти і спрямувати їх на вирішення, наприклад, соціальних потреб військовослужбовців ЗС України — будівництво житла, збільшення розмірів грошового забезпечення тощо. Однак є й інший варіант, який, до речі, вже сьогодні втілює в життя, причому за власні кошти, Харківський бронетанково-ремонтний завод.

Фахівці підприємства дійшли висновку, що на базі Т-64 можна розробити чимало зразків броньованої техніки, яка в майбутньому зможе не лише поповнити арсенал українського війська, а й стати конкурентоспроможною на світовому ринку озброєнь. При цьому великих коштів на опрацювання проектів харків'ян не потрібно.

Нині чимало військових експертів вважають, що найбільшим попитом незабаром користуватимуться важкоброньовані бойові машини, орієнтовані на транспортування піхоти і ведення бою безпосередньо в одній лінії разом із танками. Такі машини матимуть захист на рівні танка, забезпечуватимуть швидке десантування піхоти без ризику ураження від фронтального вогню, будуть оснащені зброєю, призначеною для знищення насамперед протитанкових цілей.

Як зазначив Володимир Воробйов, заступник директора підприємства по зовнішньо-економічній діяльності, найбільшого успіху в цьому напрямку нині досягла військова промисловість Ізраїлю. Бронетехніка, виробництво якої розгорнуто в цій країні, з метою максимального захисту екіпажів бойових машин сконструйована так, що, наприклад, двигун БМП або БТР розміщено у передній частині корпусу, а не ззаду, як у класичному варіанті. Окрім того, у задній частині машини встановлено броньовані двері, через які в разі небезпеки екіпаж має можливість швидко вибратися назовні.

Головний конструктор заводу Микола Степанов розповів нам, над чим працює сьогодні Харківський БТРЗ. Виявляється, на базі Т-64 створено важкий БТР (БТРВ-64), який при подібному рівні захис-

ту має менші габарити та масу і більший корисний об'єм бойового та десантного відділень, аніж БТР ізраїльського виробництва «Немерах». Все це стало можливим завдяки встановленню на базі Т-64 малогабаритного плаского двигуна українського виробництва. Таким чином харківським інженерам-конструкторам вдалося зменшити моторно-трансмісійне відділення, порівняно з тим же «Немерах», більше, ніж удвічі. Завдяки потужній танковій базі БТРВ-64 оснащуватиметься різноманітним озброєнням, загальна вага якого може сягати 5,5 т. А це вже бойова машина піхоти з важким бронюванням (БМПВ-64).

При цьому, враховуючи загальносвітові тенденції та можливості власного виробництва, фахівці заводу пропонують використовувати башту з озброєнням, яке на сьогодні вже добре зарекомендувало себе, має значний попит та порівняно невелику вартість. Йдеться про 30-мм гармату 2А4, спарений з нею 7,62-мм кулемет ПКТ, стабілізатор озброєння, телевізійний приціл з системою трансфокації та димові гранатомети. Сама башта може бути підключена до каналу дистанційного керування, що дає можливість командирі або оператору вести вогонь, перебувати поза корпусом машини. Наприклад, коли машина підбита, або ж для створення лінії оборони.

Микола Степанов також зазначив, що від існуючих систем з аналогічним озброєнням цю башту відрізняє повна відповідність сучасним вимогам безпеки для екіпажу та десанту: боезапас озброєння розміщується за межами броньованого корпусу машини, тобто зовні, у розвиненій задній частині башти. Таке розміщення боеком-

плекту, окрім того, що захищає екіпаж та десант від наслідків вірогідної детонації, значно спрощує систему живлення зброї та підвищує надійність її функціонування. Та найголовніше те, що боезапас не займає місце всередині БМПВ-64, що дає змогу розмістити, окрім членів екіпажу, ще 12 піхотинців у повній амуніції, а в разі потреби, — двоє нош з пораненими.

На думку головного конструктора заводу, нова броньована машина може виявитися настільки досконалою, що невдовзі можна буде говорити про перспективу заміни нею застарілих БМП-1 та БМП-2 радянського виробництва. А поки що БМПВ-64 завдяки уніфікації її ходової частини та моторно-трансмісійного відділення з Т-64, може бути введена до штату танкового взводу, що дасть можливість вже на такому рівні формувати загальновійськовій підрозділі, займатися розширеним типом бойової підготовки і виконувати значно складніші тактичні завдання, а в технічному аспекті — забезпечувати більш ефективно обслуговування та ремонт.

Враховуючи сучасні тенденції в галузі розробок військової техніки, спря-

мовані насамперед на «конфлікт малої інтенсивності», можна припустити, що сучасні бойові дії забезпечуватимуться великими підрозділами масштабу рота-батальйон, зібраними у самостійні мобільні групи, спроможні діяти у відриві від баз забезпечення протягом 3—5 діб у режимі «марш-пошук-переслідування». На цей час усе тилове і технічне забезпечення підроз-

ства коштує близько 450 тис. гривень (без вартості озброєння). Дмитро Миколайович також охарактеризував також техніко-економіні показники реалізації цього проекту. Зокрема, робота по реконфігурації корпусу Т-64 під переднє розміщення МТВ з установкою функціонального модуля для перевезення піхотного десанту — орієнтовно 450 тис. гривень. Остаточна вартість шасі Т-64 — 70 тис. гривень, капітальний ремонт шасі — 80 тис., а вартість КД на одиницю — 70 тис. гривень. У сумі виходить 670 тис. гривень, або ж 130 тис. доларів (без вартості озброєння).

Залишається сподіватися, що незабаром, після прийняття рішення на державному рівні та відповідних полігонних „тест-драйвів“ нової бойової машини, знайдуться кошти на її серійне виробництво. Якщо БМПВ-64 приймуть на озброєння, то в недалекому майбутньому наше військо замість застарілих зразків БМП-1 і БМП-2 отримає сучасну потужно броньовану, ефективну бойову машину піхоти. На жаль, нині на Харківському БТРЗ до такого варіанту розвитку подій ставляться досить стримано. Найімовірніше модернізованою українською технікою, як це вже не раз було, зацікавиться насамперед світовий ринок озброєння. Іноземці добре знають ціну харківським «виробам», тож без закордонних контрактів заводчани не залишаться. Звісно, тримати марку на світовому рівні престижно і почесно. Але коли ж настане той час, що й українське військо купуватиме зброю у вітчизняного виробника?

Назар ВОЛОШИН,
Віктор ГРОМ

◦ Військово-технічне співробітництво.....

Перший заступник міністра оборони України та Державний секретар Міністерства оборони Угорської Республіки обговорили широке коло питань розвитку двостороннього військового та військово-технічного співробітництва.

В ході переговорів сторони обговорили широке коло питань, що стосуються регіональної безпеки, розвитку двостороннього військового і військово-технічного співробітництва та участі підрозділів та військово-службовців збройних сил обох країн в операціях з підтримання миру.

Угорська сторона жваво цікавилася сучасним станом, існуючими проблемами та перспективами співпраці України з європейськими та євроатлантичними структурами.

Леонід Поляков та Імре Іванчік обмінялися досвідом реформування і розвитку збройних сил двох держав. Зокрема, перший заступник глави українського оборонного відомства ознайомив свого угорського колегу з ходом виконання у поточному році заходів, передбачених Державною програмою розвитку ЗС України на 2006–2011 роки.

Також відбулася робоча зустріч Державного секретаря Міністерства оборони Угорської Республіки пана Імре Іванчіка з начальником Генерального штабу — Головнокомандувачем Збройних Сил України генерал-полковником Сергієм Кириченком.

Програмою візиту угорської військової делегації також передбачається відвідування та зустріч з керівництвом державної кампанії «Укрспецекспорт» та 410-го авіаремонтного заводу.

Делегація Міністерства оборони України на чолі із заступником глави вітчизняного оборонного відомства Володимиром Бойком взяла участь у виставці озброєння та військової техніки «MILEX-2007», що відбулася у Мінську.

В рамках проведення виставки відбулися переговори голови української військової делегації з міністром оборони Республіки Білорусь генерал-полковником Леонідом Мальцевим та головою Державного військово-промислового комітету Білорусі Миколою Азаматовим.

Глава оборонного відомства Білорусі подякував за можливість брати участь у спільних навчаннях НАТО в рамках ПЗМ на території України, яка надається українською стороною, та висловив надію, що й у подальшому Україна запрошуватиме підрозділи Збройних Сил Республіки Білорусь до участі у таких заходах.

Також було наголошено, що відносини між обома країнами у сфері підготовки військових кадрів, обміну викладачами та слухачами вищих військових навчальних закладів, курсантами і ліцеїстами дедалі змицнюються.

Генерал-полковник Леонід Мальцев відзначив багатий досвід Збройних Сил України у проведенні міжнародних миротворчих операцій та висловив задоволення рівнем розвитку двостороннього співробітництва у сфері підготовки підрозділів для участі в цих операціях.

Під час зустрічі Володимира Бойка з головою Державного військово-промислового комітету Республіки Білорусь Миколою Азаматовим обговорювалися питання військово-технічного співробітництва. Було підкреслено, що існуюча нормативно-правова база дозволяє успішно співпрацювати у цій сфері.

СРЕДСТВА СВЯЗИ ТАКТИЧЕСКОГО ЗВЕНА УПРАВЛЕНИЯ

R3501

R3505 (SDR)

R35010 (PRR)

V3501

RRC9310AP F@stnet

RRC9210 F@stnet

AQAP 2110
ISO 9001

RADMOR 35010 (PRR)

ОСОБИСТА РАДІОСТАНЦІЯ

Сучасні армії виконують свої завдання в різних умовах, у часто змінюваному середовищі, вдень і вночі, в екстремальних ситуаціях. Для успішного проведення операції необхідний безвідмовний зв'язок. Кілька років тому радіостанціями користувалися тільки командири. В сучасних же збройних силах кожний солдат має бути забезпечений радіозв'язком, адже він носить на собі стільки всього, що звалити на нього ще й радіостанцію просто неможливо. Особливо це стосується спецвідділів, які повинні максимально зосереджуватися на виконанні завдання.

Завдяки розвитку сучасних технік передачі даних та мініатюризації можливим стало створення мінірадіостанцій для кожного солдата. Радіостанції PRR (з англ. Personal Role Radio) — невеликі і дуже легкі пристрої. Завдяки нескладному обслуговуванню і надійності вони призначені для забезпечення радіозв'язком усіх членів бойової групи, яка виконує певну місію. До того ж ці пристрої набагато дешевші від попередніх.

Польська фірма «РАДМОР» — один з небагатьох у світі виробників особистих радіостанцій. Створений польськими інженерами пристрій типу R35010 — це рація розміром з гаманець, яка відповідає високим стандартам випробувань впливу навколишнього середовища і забезпечує таємність передачі інформації. Це єдиний на ринку пристрій з безпроводним навушником, завдяки якому, а також безпроводному перемикачу PTT (передача—прийом) рація може міститися в будь-якому місці однострою. Кнопку PTT можна зручно розташувати, наприклад, на прикладі, точно під пальцем, що дозволяє зв'язуватися, не відриваючи руки

від зброї. Радіостанції можуть працювати у режимі конференц-зв'язку; передавач, який включається голосом (режим VOX) забезпечує зв'язок без застосування перемикача PTT.

Рація R35010 працює в режимі з передачею широкополосних сигналів методом прямої послідовності DSSS (Direct Sequence Spread Spectrum) з імпульсною передачею пакетів цифрових мовних сигналів. Це значною мірою ускладнює виявлення передачі супротивником. Унікальний, власної розробки, комунікаційний протокол ефективно убезпечує від перехоплення сигналів. Передача широкополосних сигналів забезпечує роботу багатьох пристроїв на одній частоті. Зв'язуватися можуть тільки ті радіостанції, які мають той самий код широкополосного сигналу. Завдяки цьому рації стійкі до перешкод і заглушування.

Передача відбувається цифровим методом, а тому додатково застосовується засекречення сигналів. Завдяки цьому безпроводна кнопка PTT працює тільки з власним приймачем—передавачем і не зможе включити передачі в іншій рації. У разі втрати PTT інша кнопка програмується індивідуально для даного пристрою. Радіостанція живиться від звичайних

батареєнок R6, що забезпечують роботу рації упродовж 24 годин. Радіостанцію можна приєднати до системи бортового внутрішнього зв'язку військових автомашин.

R35010 покликана допомогти військовим віддавати і приймати накази, не вдаючись до хитромудрих знаків руками. Незабаром всі солдати будуть забезпечені особистими раціями PRR фірми «РАДМОР».

ВІЙСЬКО

УКРАЇНИ

ФРОНТОВИЙ ВИНИЩУВАЧ МІГ-29

тактико-технічна характеристика

Екіпаж, чол.	1
Злітна маса, т	
норм.	15,3
макс.	18,1
порожнього	10,9
Бойове навантаження, кг	2000
Швидкість, км/год.:	
біля землі	1500
на висоті	2440
Швидкість вертикальна, м/с	330
Стеля практична, м	17000
Дальність польоту, км:	
практична (без ПТБ)	700
на оптимальній висоті	1430
перегонна (з одним ПТБ)	2100
Експл. перевантаження макс.	9
Розбіг на форсажі, м	240
Пробіг з гальмовим парашутом, м	600
Розмах крила, м	11,4
Довжина, м	17,0
Висота, м	4,7
Гармата	1x30-мм
Кількість вузлів підвіски	6

Перший виліт на прототипі здійснено 6 жовтня 1977 року. Серійний випуск налагоджено з 1982 року, а з кінця 1983-го розпочалися поставки в стройові частини. Літак має інтегральну аеродинамічну схему з несучим фюзеляжем і двокілевим оперенням. Силова установка складається з двох форсажних двоконтурних реактивних двигунів РД-33 з тягою по 5040 кг (на форсажі — по 8340 кг). Відмова одного двигуна на зльоті дає можливість продовжити зліт. Паливо розміщене в п'яти фюзеляжних і двох підкрильних баках загальною ємністю 4300 л. Можуть підвішуватися додаткові баки: підфюзеляжний (1500 л) і два підкрильних (по 1150 л). Винищувач оснащений комплексною системою керування озброєнням СУВ-29, що має імпульсно-доплеровський радіолокаційний прицільний комплекс РЛПК-29 (бортова РЛС НО-19 «Сафір-29») з цифровим обчислювачем серії Ц-100, а також оптико-електронний прицільно-навігаційний комплекс

ОЕПРНК-29 з нашлемною системою цілевказання. На літаку встановлена апаратура командної радіолінії керування, що забезпечує взаємодію з наземними автоматизованими системами наведення, бортове електронне устаткування, що забезпечує електронну протидію з використанням теплових пасток і автоматів скидання дипольних відбивачів, а також система попередження про загрозу ракет з радіолокаційним наведенням. Артилерійське озброєння складається із вмонтованої 30-мм гармати ГШ-301 з боекомплектom 150 снарядів. На шести пілонах розміщується ракетне озброєння, яке складається з двох КР середньої дальності Р-27Р з напівактивними радіолокаційними головками наведення і чотирьох КР малої дальності Р-73 з тепловими головками. Замість Р-73 можуть застосовуватися Р-60М — до 6 штук. Для ураження наземних цілей підвішуються звичайні бомби калібром до 500 кг, контейнери та різні некеровані ракети.

**ПАЛУБНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ ЛІТАК С-2А
«GREYHOUND» (США)**

**ПЕРЕСУВНИЙ НАЗЕМНИЙ РАКЕТНИЙ
КОМПЛЕКС «ТОПОЛЬ» (РОСІЯ)**

ПАЛУБНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ ЛІТАК С-2А «GREYHOUND» (США)

Палубні транспортні літаки С-2А «Greyhound» застосовуються для оперативної доставки на кораблі вантажів і особового складу, коли використання вертольотів для цієї мети недоцільне. С-2А розроблений фірмою Grumman на базі літака ДРЛО і керування Е-2А. Перший політ прототипу літака УС-2А відбувся 18 листопада 1964 року. На озброєння він прийнятий у 1965 році.

Позитивні результати випробувань УС-2А уможливили замовити першу партію з 19 серійних літаків С-2А, постачання яких здійснювалося протягом 1965 — 1968 років. Як і про-

тотип, літак С-2А — це 2-моторний високоплан з 4-кільовим хвостовим оперенням. Для забезпечення можливості розміщення літака в ангарі консолі крила складаються нагору за допомогою гідроприводу. Фюзеляж С-2А спроектований наново. Він ширший і має посилену підлогу. Обладнана у фюзеляжі вантажна кабіна вміщує 39 солдатів або 20 поранених на ношах і 4-х супроводжуючих.

Друга партія з 39 палубних транспортних літаків С-2А була замовлена флотом США на початку 1982 року. Особливістю цих літаків є те, що вони створені на базі удосконаленого варіанта Е-2С. У цьому зв'язку С-2А другої партії мають потужніші двигуни й удосконалене радіоелектронне устаткування, до складу якого входять радіостанції КВ, метрового і дециметрового діапазону, система «Омега», доплерівська РЛС, оглядова РЛС з індикацією висоти польоту, здвоєна система VOR, автоматичний радіокомпас, метеорЛС, стандартна ЦОМ повітряних даних.

тактико-технічна характеристика

Екіпаж, чол.	3
Максимальна злітна маса, т	20,08
Розміри, м:	
довжина	17,32
висота	4,84
розмах крила	24,56
Потужність двигунів, к. с.	2x4912
Швидкість польоту, км/год.	
крейсерська	482
максимальна на висоті від 3000 до 10 000 м	574
Практична стеля, м	10200
Дальність польоту, км:	
перегоночна	2890
з максимальним корисним навантаженням	1930
Максимальна маса вантажу, кг	4500
(у сухопутному варіанті), кг	6800

ПЕРЕСУВНИЙ НАЗЕМНИЙ РАКЕТНИЙ КОМПЛЕКС «ТОПОЛЬ» (РОСІЯ)

Міжконтинентальний стратегічний ракетний комплекс наземного базування призначений для ураження стратегічних об'єктів на міжконтинентальних дальностях з мобільних ПУ. В експлуатації з 1985 року. Виробляється серійно з 1986 року. Наземна мобільна пускова установка пересувного ракетного комплексу «Тополь» призначена для транспортування і зберігання ракет і технологічного устаткування, експлуатації та несення бойового чергування в пунктах постійної дислокації позиційного району і на маршах, цілодобових пусків ракет у будь-яку пору року. Апаратура системи керування забезпечує автоматичне проведення передстартової підготовки і пуск ракети з будь-якої прида-

тної за рельєфом точки маршруту патрулювання. ПУ розміщуються в місцях постійної дислокації, у спеціальних укриттях з розсувним дахом. Це дає можливість проводити пуски безпосередньо з укриття. Семиосний позашляховий автомобіль МАЗ-7912 використовується як шасі для ПУ. Міжконтинентальна ракета четвертого покоління РТ-2ПМ складається з трьох маршових ступенів і ступеня розведення бойових блоків. Передбачена також можливість пусків з підземних шахтних ПУ.

тактико-технічна характеристика

Максимальна дальність міжконтинентальна	
Маса, т:	
стартова ракети,	45,1
що закидається	1-1,2
Тип:	
головної частини системи керування:	моноблочна
	інерціальна, автономна
Кількість маршових ступенів	3
Вид палива:	
маршових ступенів	тверде
бойового ступеня	тверде
Довжина ракети, м	
повна	20,5
без ГЧ	18,5
У ТПК	22,3
Діаметр корпусу ракети, м	1,8
Термін зберігання, років	10
Маса, т	
власна	47
з ракетою	понад 100
Розміри, м	
довжина	17,3
ширина	3,1
висота	3
Потужність двигуна, к. с.	710
Швидкість руху, км/год.	понад 40

Редактор випуску — Андрій ФЕЦЕНКО

«КОНТРАСТ»

МАСКУВАЛЬНЕ ПОКРИТТЯ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

«Міністерство оборони планує впровадити у частинах і з'єднаннях Збройних Сил мобільний комплекс для організації стрільби військовослужбовців». Про це повідомив Міністр оборони України Анатолій Гриценко, перебуваючи з робочою поїздкою на Житомирщині.

Як додав глава оборонного відомства, такий мобільний комплекс уможливить проводити інтенсивну перевірку військової підготовки на будь-якому полігоні і в будь-якому місці.

Говорячи більш детально про цей комплекс, Міністр оборони відзначив, що такий комплекс дасть змогу здійснювати перевірку індивідуальної вогневої підготовки кожного військовослужбовця.

— Я думаю, що ця установка знайде своє місце у військових частинах. А зараз поки що триває процес тестування цього комплексу, — зазначив Анатолій Гриценко.

Глава оборонного відомства також повідомив, що після всіх випробувань Міністерство оборони має намір закуповувати ці установки через державне оборонне замовлення.

— Цього року після всіх випробувань ми введемо цей комплекс у дію, а наступного року закладати мемо його як державне оборонне замовлення на закупівлю. Тим більше, що він коштує близько 500 доларів і ми зможемо дозволити собі забезпечити ним усі військові частини, — вважає Анатолій Гриценко.

Виявити об'єкт, захищений конструкцією «Контраст», досить важко, незважаючи навіть на використання всього спектра засобів виявлення — від візуальних до радіолокаційних.

Проблемі забезпечення живучості озброєння і військової техніки завжди приділялася велика увага в ході їхнього бойового застосування. Інтенсивний розвиток високоточних засобів ураження вимагає захищеність об'єктів озброєння та військової техніки однією з ключових проблем подальшого розвитку ОВТ. Особливістю застосування високоточних систем зброї є комплексність побудови систем датчиків і способу виявлення цілей, а також одночасне охоплення низки областей спектра: видимого, близького інфрачервоного (ІЧ), лазерного випромінювання в близькій і далекій ІЧ-областях, далекого ІЧ, а також радіоміліметрового і радіосантиметрового випромінювань. У цьому зв'язку одним із доступних і достатньо ефективних способів захисту військової техніки є зниження її помітності.

На основі звичайної маскувальної сітки, використавши сучасні матеріали та вітчизняні технології, розробники конструкції «Контраст» створили маскувальне покриття нового покоління. Основою дії радіопоглинаючої маскувальної конструкції є прин-

ципи одночасного поглинання, спрямованого відображення і дифузійного розсіювання електромагнітних хвиль. Використання різних типів матеріалів, які мають названі властивості, забезпечує захист об'єкта одночасно від усього спектра засобів виявлення.

Науково-виробничим підприємством «Сучасні волоконні матеріали» (м. Севастополь) спільно з Інститутом автоматизованих систем Національної академії наук України створений матеріал для інженерного широкодіапазонного маскувального покриття, а також розроблена технологія його виробництва. Маскувальна сітка «Контраст» містить смужки тканини захисного кольору, а її основою є шнури, з'єднані між собою з утворенням чарунок. Тканина виготовлена з ниток, до складу яких входить полімерний діелектричний матеріал, що поглинає і розсіює електромагнітні хвилі.

«Контраст» забезпечує маскування об'єктів ОВТ як на стоянці, так і під час їхнього пересування. Отримані результати випробувань дають підстави стверджувати, що нова маскувальна сітка перевершує закордонні аналоги за своїми характеристиками. Захисні інженерні сітки всесвітньо відомих фірм «Барракуда» (Швеція) і «Брішфорд» (Велика Британія) можуть використовуватися лише

для укриття нерухокої техніки.

Елементи конструкції сітки «Контраст» можуть використовуватися як універсальне маскувальне покриття не тільки для бронетехніки, а й для морських суден, комплексів ППО, як індивідуальні маскувальні комплекти для солдатів. Випробування підтвердили, що «Контраст» значно знижує помітність ОВТ у інфрачервоному, радіотепловому та радіолокаційному діапазоні і може застосовуватися для рухомих об'єктів озброєння і військової техніки. Крім того, ця маскувальна сітка має високу стійкість до дії різних зовнішніх факторів, зберігаючи свої маскувальні характеристики. Комплект стійкий до впливу пально-мастильних матеріалів і миючих засобів. Матеріал захисної конструкції згасає без залишкового тління в процесі ліквідації заpalення.

Підтвердженням унікальності маскувальної сітки «Контраст» є прийняття її на озброєння Збройних Сил України.

ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО МИСЛИВПРОМПОСТАЧ

Підствольні
ліхтарі
з Прибалтики
та Росії

Усі моделі
мисливської зброї
Іжевського
механічного
заводу

Кращі у світі луки,
арбалети для
полювання, спорту
та відпочинку

Гуртова та роздрібна торгівля товарами
виробників США, Німеччини, Фінляндії,
Італії, Чехії, Росії, Білорусі

04073, Київ-73
пр. Московський, 20
тел.: (044) 464-49-69
419-78-78
e-mail: ohotsnab@ln.ua

Владлен ЛИТВИНЕНКО: «За роки незалежності про українське військо не знято жодного кінофільму. виправити цей недолік — справа нашої честі»

Нинішня аудиторія ЦТРС МО України — це більш як стомільйонна армія глядачів і слухачів в усьому світі. 15 років тому, коли творчий колектив військових телерадіожурналістів тільки-но створювався, про таке можна було хіба що мріяти. Сьогодні про свої здобутки і плани на майбутнє читачам «Війська України» розповідає директор Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України Владлен Литвиненко.

Не погіршу проти істини, якщо скажу, що найбільшим досягненням минулого року стало здобуття українськими військовими кінодокументалістами перемоги на 17-му міжнародному кінофестивалі «Армія та народи», що проходив у італійському місті Брачано. Заступник начальника ЦТРС підполковник Володимир Косенко представив на розгляд журі фестивалю документальний фільм «За други своя», створений спільно з Костем Крайнім та режисером Віктором Гненним. Стрічка, яка зайняла перше місце на міжнародному кінофорумі в номінації «Історія», це чесна розповідь про сучасне життя військовослужбовців, які під час Чорнобильської катастрофи рятували цивільне населення від радіаційної загрози. Фільм вразив журі й аудиторію: спочатку були сльози на очах глядачів, а потім 20-секундну тишу розірвала буря оплесків.

Щодо найбільшого досягнення цього року, то таким би я назвав укладення угоди з державною телерадіокомпанією «Всесвітня служба «Українське телебачення і радіомовлення», згідно з якою телевізійні програми та фільми, створені ЦТРС МО України, почали транслюватися супутниковими каналами мовлення та мережею Інтернет на закордонну аудиторію (105 країн світу).

Таким чином, у нас з'явилися нові можливості щодо інформування громадськості про євроатлантичне спрямування реформ у Збройних Силах України, діяльність віт-

чизняного оборонного відомства, його структурних підрозділів та підприємств.

Прем'єрний показ програми «Нова армія» в мережі Інтернет відбувся 15 березня цього року, — її глядачами стали понад мільйон чоловік.

Ще на початку минулого сторіччя вождь пролетаріату виголосив слова, які згодом стали крилатими: «Из всех искусств для нас важнейшим является кино». Керівництво Пентагону, мабуть, теж обстоює цю думку, тому й приділяє стільки уваги такому засобу пропаганди й агітації, як кіно.

Бажання Пентагону бути присутнім у голівудських фільмах з пропагандою американських збройних сил та демонстрацією найсучасніших видів озброєння таке сильне, що він відкрив представництво у всіх великих кіностудіях Америки. Сьогодні, коли художній кінообраз відіграє таку ж важливу роль, як і зброя, Пентагон сприймає роль Голівуду зі все зростаючою серйозністю. Ще небагато людей по-справжньому розуміють, як тісно пов'язаний цей і без того потужний дует.

Ефективність такої співпраці очевидна: саме тому у всьому світі дуже популярні фільми про американських морпехів та військових льотчиків, а служба американського сержанта видається українцям більш привабливою, ніж служба українського генерала.

На жаль, у нас за роки незалежності жодного фільму про українську армію не створено. Зате дуже популярним в Україні був і є російський серіал «Солдати». Чи були пропозиції до державних установ? Так! Наприклад, минулого року Міністр оборони України направив клопотання до Міністерства культури щодо фінансування фільму відомого режисера А. Муратова про становлення українського флоту. На жаль, відповідь надійшла негативна...

Прикро, але багато відповідальних осіб у нашій державі полюбляють говорити про патріотичне виховання громадян та його важливість. Проте ефективних кроків майже ніхто з них не робить. Натомість наші північні сусіди вже створили Фонд підтримки патріотичного кіно (ФППК) зі щорічним бюджетом в декілька десятків мільйонів доларів, а також Асоціацію військового кіно в структурі Союзу кінематографістів Росії.

Саме тому ЦТРС МО України зараз приділяє велику увагу розвитку військового кіновиробництва. Цей напрям схвалений Міністром оборони України Анатолієм Гриценком. З метою набуття російського досвіду підписано Угоду про співпрацю з новоствореним російським Фондом. Отже, незабаром і в Україні буде аналогічний фонд.

Звісно, що для цього потрібні певні творчі, технічні та фінансові ресурси. Міністерство оборони України поки що їх не має. Саме тому керівництво ЦТРС запропонувало зробити перший крок у цьому напрямі: збройні сили надаватимуть допомогу стороннім кіновиробникам, що уможливить набуття певного досвіду для започаткування власного кіновиробництва, а також сприятиме підне-

сенню престижу українського війська.

Розвиваючи цей напрям, фахівці ЦТРС відпрацювали в минулому році на знімальному майданчику кінофільм «Код Апокаліпсиса» за участю відомої Анастасії Заворотнюк, а зараз працюють над фільмом Федора Бондарчука «Обитаемый остров». Також планується участь у зйомках фільму «Тарас Бульба», йде обговорення пропозицій щодо тематики першого кінофільму про українську армію і навіть знайдено гроші на його виробництво. Користуючись нагодою, запрошую до творчої співпраці всіх, хто не байдужий до питань військово-патріотичного виховання. Ми будемо вдячні за будь-які пропозиції щодо тематики майбутніх фільмів, а творче об'єднання кіновиробників, з котрим співпрацює ЦТРС, навіть виділило грошові премії та цінні подарунки за найкращі ідеї для майбутніх сценаріїв.

Розвиток власного кіновиробництва буде більш ефективним, якщо Міністерство оборони України матиме свою кіностудію чи бодай частку корпоративної студії або ж увійде до кіновиробничого холдингу. Це дозволить не тільки розпочати створення власного кінопродукту, спрямованого на формування позитивного іміджу української армії, а й залучити додаткові кошти на розвиток збройних сил. Відповідна пропозиція на ім'я Міністра оборони України вже готується.

По-різному можна ставитись до питання створення військової кіностудії. І з цього приводу можна почути різні думки. Дехто вважає, що армія не повинна брати участь у будь-яких кінозйомках. Але я переконаний: кіно про Збройні Сили України ніколи не буде створене без їх активної ініціативи та участі.

Олександр Тереверко — начальник Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України з 1996 по 2004 рік, нині редактор та режисер студії документальних та навчальних фільмів ЦТРС МО України:

«Центральній телерадіостудії Міністерства оборони від самого початку випала незавидна, але важлива та благородна роль стартового майданчика для кар'єрного злету її творчих працівників у найвищій сфері вітчизняної журналістики.

На жаль, скорочення Збройних Сил, яке торкнулося й студії, позбавило військове відомство можливості мати власні телерадіоканали. А відтак ЦТРС була приречена виготовляти продукт для державних та комерційних ефірних теле- та радіокомпаній. У різні часи військові телепрограми виходили на каналах «Київ», «Табачук-ТБ», «ICTV», «Ютар», «СТБ», «Тоніс» і, наприклад, на УТ-1.

Варто зазначити, що народження ЦТРС та створення перших самостійних передач збіглося в часі з кризовою ситуацією в українському кінематографі. На наше щастя, кілька досвідчених провідних режисерів кіностудії «Київнаукфільм» — Георгій Давиденко, Лель Гілевич, Тимур Золоєв, Віктор Гненний разом із звукооператором студії імені Олександра Довженка Ольгою Недашківською та режисером «Укртелефільму» Мирославом Дженджеристим влились в колектив студії та суттєво доповнили своїм досвідом творчий потенціал молодих журналістів.

Благо, що творчість кінематографістів була близькою до тематики передач військових журналістів.

Негативний імідж військового, успадкований після розпаду СРСР, змусив нас переконувати глядачів у тому, що в житті таки є місце для подвигу та захисту Вітчизни.

Тому сплав молодості та досвіду став саме тим зерном, яке проросло на благодатній творчій ниві і в подальшому дало добрі плоди.

Саме в цій атмосфері молодого ініціативи та мудрого творчого досвіду зростали як журналісти Ірина Юсупова (нині тележурналіст каналу «Інтер»), Наталія Соколенко-Слободянюк (тележурналіст каналу «СТБ»), Олена Мячина (телеведуча 5-го каналу), Наталія Мосейчук (тележурналіст та ведуча Студії «1+1»). Колектив ЦТРС пишається ще одним своїм вихованцем — Вахтангом Кіпіані, в недавньому минулому — редактор та ведучий «Подвійного доказу» на «1+1», а нині — головний редактор популярного журналу «Фокус».

Юрій Карін — заступник начальника ЦТРС — головний редактор Головної редакції телепрограм: «Прототипом колишнього військового ефірного мовлення Радянського Союзу в 1993 році в Україні могла стати радіостанція «Сурма». Однак, спрямована суто на військову аудиторію, віддалені гарнізони та патріотичне виховання, радіоточка так і не запрацювала. Її штат складався тоді з кількох творчих працівників і майже двох рот солдатів, які обслуговували передавальні станції зв'язку. Згодом родоначальники студії полковник Дмитро Повх та майор Олександр Дріз розробили новий штат і, маючи єдину, до того ж побутову відеокамеру, почали створювати сюжети новин для телеканалів.

Власна програма на одному з чотирьох українських каналів, як і звичайне знімальне та монтажне обладнання, на той час була лише мрією. Та невдовзі, з приходом

«молодого поповнення» — випускників львівської альма-матер військової журналістики світ побачила перша телепрограма «Гарнізон». А вже за кілька місяців (у 1997 році) в українському телепросторі з'явився телечасопис «Час «Ч», за ним — «Військовий вісник», «Нова армія», «Наше військо», «Польова пошта пам'яті» та «Територія безпеки». Про останній проект варто згадати окремо. Ця єдина національна телепрограма з питань інформування населення з найбільш суперечливої тематики, що хвилює українське суспільство, існує вже чотири роки.

Формат військового телечасопису і нині підтримується телевізійниками в погонах. Дуже важливим у нашій історії став саме вихід в ефір загальнонаціонального каналу УТ-1. Більше того, проект «Нова армія» транслюється по всій території України та охоплює усі «забуті гарнізони».

Розраховуючи суто на військову аудиторію, ми розуміли, що в наших програмах немає місця для армійської «чорнухи» та скандалів на комерційних проектах. Негативний імідж військового, успадкований після розпаду Радянського Союзу, навпаки, змусив нас розповідати глядачам про те, що у житті є місце подвигу, сумлінній праці та захисту Вітчизни. Практично всі наші офіцери-журналісти побували у «гарячих» точках, а їхні фільми про діяльність українських військовиків у зонах локальних конфліктів стали лауреатами багатьох телеконкурсів.

Всі досягнення військових телевізійників набуваються завдяки найактивнішим з них — Володимиру Стройкову, Владиславу Волошину, Яну Іванишину, Олександрі Побережнюку, Богдану Сенику, Петру Гасаю, Ганні Вержбицькій, Віктору Гненному, Віталію Чижову.»

Андрій Черняк — відповідальний редактор редакції радіопрограм ЦТРС: «Головна редакція радіопрограм входила до складу

ЦТРС з дня створення студії. На той час був сформований професійний творчий колектив, який за короткий час спромігся налагодити самостійний випуск передач і плідно співпрацював з державними та комерційними радіоканалами України. За період свого існування радіоредакція підготувала понад дві тисячі виходів в ефір.

Значний поштовх у своїй діяльності радіоредакція отримала наприкінці 1996 року, коли були розроблені концепції нових радіопрограм: суспільно-політичної «Наша армія», музично-розважальної «Музичний радар», історико-публіцистичної «Україна. Рік 44-й», які постійно виходили в ефір на першому та другому каналах українського радіо. У той же час тривала співпраця з іншими його програмами — «Радіо «Голос Києва», «Радіо «Майдан».

Всі досягнення ГРРП стали можливими завдяки плідній, наполегливій праці творчого колективу редакції, людям, закоханим у свою професію. Серед них Л. Чернюк, Р. Чернюк, С. Губенко та багато інших.

На сьогодні колектив редакції реалізує чотири самостійні проекти, обсяг мовлення яких складає 85 хвилин на тиждень. І в планах на майбутнє — створення та трансляція аналітичної передачі на «Радіо Ера», проекту з мовленням у прямому ефірі на каналі «Промінь».

ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА СЛУЖБА: від етапу «стабілізації» до етапу розвитку

З урахуванням реального стану медичного забезпечення військ (сил) робочою групою фахівців Департаменту охорони здоров'я спільно з Департаментом воєнної політики та стратегічного планування Міністерства оборони України, Головним управлінням оборонного планування Генерального штабу Збройних сил України, Науково-дослідним інститутом проблем військової медицини Збройних сил України разом з Головним військовим клінічним госпіталем, Українською військово-медичною академією і провідними науково-дослідними інститутами Міністерства охорони здоров'я та Академії медичних наук України розроблено і затверджено наказом Міністра оборони України від 24 грудня 2006 р. «Програму розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України на 2006–2011 роки».

Метою Програми є побудова такої системи медичного забезпечення, яка відповідатиме вимогам чинного законодавства щодо повноцінної охорони здоров'я військовослужбовців та осіб, які мають право на отримання медичної до-

помоги у закладах охорони здоров'я МО України, підтримуватиме на належному рівні постійну готовність медичної служби до виконання завдань за призначенням в особливий період.

Для її побудови передбачено створити п'ять територіальних Військово-медичних клінічних центрів з підпорядкуванням їх Департаменту охорони здоров'я як єдиному органу управління медичною службою і закріпленням з ними (за визначеним розподілом) зон територіальної відповідальності з медичного забезпечення військ (10 травня 2007 року наказом Міністра оборони України затверджено Положення про організацію та здійснення медичного забезпечення Збройних Сил України за територіальним принципом). Вже через шість місяців після затвердження Програми було ство-

рено Військово-медичний клінічний центр Західного регіону (м. Львів).

Наступним кроком у напрямку розвитку системи медичного забезпечення стало створення мобільних госпіталів на базі Військово-медичних клінічних центрів у Вінниці та Львові. До кінця 2007 року подібні лікувальні заклади будуть сформовані в Харкові, Одесі та Севастополі. Їхнє призначення — надання кваліфікованої медичної допомоги в особливий період, під час виконання миротворчих місій та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Програмою також передбачається створення при кожному Військово-медичному клінічному центрі евакуаційно-транспортного відділення (у кількості 10 санітарних автомобілів) для забезпечення виїзду лікарів-спеціалістів до військових частин, гарнізонів у разі необхідності надати невідкладну медичну допомогу військовослужбовцям та здійснити їх своєчасну евакуацію. Так, на базі 456-ї авіаційної транспортної бригади Повітряних Сил Збройних Сил України (смт Гавришівка Вінницької обл.) створюється змішаний авіаційно-транспортний підрозділ санітарної авіації для здійснення екстрених лікувально-евакуаційних заходів на випадок гострих захворювань, травм (отруень). На сьогодні підрозділ має у своєму складі санітарний літак АН-26 «Віта» та три санітарних гелікоптери. Натомість розпочато модернізацію ще одного літака АН-32 та трьох гвинтокрилів, яка буде закінчена найближчим часом. Слід зазначити, що санітарний літак АН-26 «Віта» визнано одним з найкращих «госпіталів на крилах» у Європі. Також планується доукомплектування та оснащення санітарного катера «Сокаль» сучасною медичною апаратурою, обладнанням та лікарськими засобами, що забезпечить здійснення лікувально-евакуаційних заходів на морі.

Медичні працівники Збройних Сил України у військових госпіталях щороку здійснюють стаціонарне лікування понад 160 тис. хворих.

ко 20–25 тис. військовослужбовців, ветеранів військової служби, ветеранів війни, членів їхніх сімей та працівників ЗС України.

Проте діяльністю медичної служби виконанням повсякденних завдань мирного часу не обмежується. Так, у грудні 2006 року вперше проведено масштабне тактико-спеціальне навчання з практичним розгортанням військового мобільного госпіталю Військово-медичного центру (м. Вінниця) із залученням санітарної авіації та автомобільного транспорту. В ході навчання здійснено марш на 860 км від місця постійного базування госпіталю. Успішно виконано всі поставлені завдання з реальним виконанням заходів з надання медичної допомоги умовно постраждалим та їх евакуації з використанням двох реанімаційних автомобілів, санітарного літака АН-26 «Віта» та двох вертоліттерів.

Слід визнати, що в ході скорочення чисельності Збройних Сил України скорочуються і військово-лікувальні заклади. Це, в свою чергу, зумовлює певні труднощі в медичному обслуговуванні ветеранів військової служби та ветеранів війни через обмежену територіальну доступність лікувальних закладів.

Для усунення цієї проблеми за ініціативою Міністерства оборони прийнято розпорядження Кабміну від 16 січня 2007 р. «Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань безоплатного медичного обслуговування ветеранів військової служби, ветеранів війни та інших категорій громадян». За результатами її роботи в термін до 31 грудня нинішнього року Кабінету Міністрів будуть надані відповідні пропозиції.

Отже, незважаючи на певні об'єктивні труднощі, медична служба Збройних Сил України перейшла від етапу «стабілізації» до етапу розвитку. Є сподівання, що наприкінці 2011 року буде створена сучасна медична служба, структура та чисельність якої відповідатиме реальним потребам Збройних Сил. Це стане вагомим внеском у підвищення рівня національної безпеки і обороноздатності держави.

Петро МЕЛЬНИК,
директор Департаменту
охорони здоров'я МО України

Створення на базі Військово-медичних клінічних центрів (за рахунок штатної чисельності) шляхом структурно-функціонального переформування та удосконалення існуючої матеріально-технічної бази клінік (центрів) забезпечить надання висококваліфікованої медичної допомоги за визначеними клінічними профілями. Зокрема, Головний військово-медичний клінічний центр (м. Київ) спеціалізуватиметься на нейрохірургії, урології, травматології та ортопедії, гематології, торакальній та абдомінальній хірургії, отоларингології. У Вінницькому Військово-медичному клінічному центрі зосередиться кардіохірургія, гастроентерологія, а у Одеському — офтальмологія.

Для удосконалення і покращання системи медичної реабілітації і санаторно-курортного лікування військові санаторії переформовуються у Центри медичної реабілітації та санаторного лікування зі створенням у них спеціалізованих відділень за клінічними профілями і кліматично-природними лікувальними факторами, а Центр санаторного лікування Повітряних Сил ЗС України (м. Судак) — у Центр медичної реабілітації та спеціальної підготовки особового складу Повітряних Сил і Військово-Морських Сил «Судацький». Цей заклад забезпечуватиме необ-

хідну спеціальну підготовку льотного складу авіації та військових моряків.

Нині здійснюється поетапне переоснащення закладів охорони здоров'я і медичних підрозділів військових частин новою лікувально-діагностичною апаратурою та обладнанням. Зокрема, Військово-медичні клінічні центри у Харкові, Львові, Одесі, Вінниці, Севастополі укомплектовуються сучасними пересувними флюорографічними та стоматологічними установками для проведення профілактичної та лікувально-оздоровчої роботи серед особового складу, який проходить службу у віддалених військових гарнізонах. Окрім цього, кожний Центр матиме по два реанімаційних автомобілі.

Незважаючи на складнощі періоду реформування, лікарі, середній та молодший медичний персонал закладів охорони здоров'я Міністерства оборони України сумлінно виконують свої професійні обов'язки, щоденно обслуговуючи близько 5–7 тис. хворих, які перебувають на стаціонарному лікуванні, та 4,8 тис. амбулаторних звернень. Загалом медичні працівники Збройних Сил України щорічно здійснюють стаціонарне лікування у військових госпіталях понад 160 тис. хворих. Крім того, персонал військових санаторіїв проводить лікування та оздоровлення близь-

«ШУМАХЕРИ» У ПОГОНАХ

Кожна третя дорожньо-транспортна пригода за участю військового водія скоєна через ігнорування ним правил дорожнього руху

Протягом двох останніх років кількість ДТП за участю військових водіїв зменшилася на 30 відсотків. Певною мірою, це можна пов'язати з реформуванням збройних сил, але водночас слід констатувати: у пропорційному відношенні скорочення чисельності українського війська не призвело до суттєвого зменшення кількості ДТП за участю військовослужбовців).

У контексті наведених цифр сьогодні, здавалося б, можна зробити висновок щодо покращання стану безпеки дорожнього руху в ЗСУ. Але військові інспектори дорожнього руху єдині в тому, що за статистичними даними важко розглядати цілу низку проблемних питань щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.

Так, наразі досить гострим є питання щодо фахової підготовки молодих водіїв, які приходять до війська. Отримавши до призову право на керування транспортним засобом, військовослужбовці мають досить низький рівень теоретичних знань та практичних навичок. І це зрозуміло, адже для того,

щоб стати досвідченим водієм, потрібен досвід. Враховуючи це, у збройних силах організована допідготовка молодих водіїв, яка здійснюється у навчальних частинах. З прибуттям вже безпосередньо у військові підрозділи з водіями проводяться збори, під час яких початківців вкотре екзамнують на знання правил дорожнього руху, матеріальної частини автомобіля і практики навичок водіння. Але і тут існують певні проблеми. Так, у зв'язку зі зменшенням терміну строкової служби навчальна програма підготовки водіїв також зазнала скорочення.

— За таких умов командири не можуть забезпечити якісну підго-

товку тих водіїв, які не мають достатнього досвіду керування автомобілем, — розповідає начальник управління безпеки дорожнього руху Головного управління військової служби правопорядку Збройних Сил України полковник Ігор Назаренко. — Тому представники військової інспекції безпеки дорожнього руху не тільки слідкують за порядком на дорогах, дотриманням правил експлуатації техніки, а й проводять додаткові профілактичні заходи безпосередньо у військових частинах.

Однак усі ці намагання, на жаль, не можуть докорінно змінити ситуацію, адже в інспекторів не вистачає ані часу, ані, власне кажучи, можливостей, аби охопити весь контингент слабо підготовлених водіїв. Тому й виходить, що найчастіше для виконання завдань повсякденної життєдіяльності командири призначають більш досвідчених водіїв з числа контрактників або працівників збройних сил. Однак чи правильним є такий підхід? Статистика свідчить, що минулого року 60 відсотків ДТП скоєні саме цією категорією водіїв. Отже, навіть замінивши слабо підготовленого новачка досвідченим «професіоналом», застрахуватися від аварій на дорогах не завжди вдається. За таких обставин втішає хіба що те, що 50 відсотків усіх ДТП скоєно з вини не водіїв у погонах, а через порушення правил дорожнього руху іншими його учасниками.

Разом з тим, стверджувати, що військові водії є найдисциплінованішими, було б не зовсім вірно. Як зазначають фахівці, аналіз розподілу ДТП у Збройних Силах України за передумовами їх скоєння протягом 2003–2006 років свідчить, що в середньому щорічно 20 відсотків автопригод припадає на перевищення швидкості руху водіями військових транспортних засобів, а військовослужбовцями, які є власниками автомобілів, — до 31 відсотка. Іншими словами, особиста недисциплінованість водіїв часто стає причиною аварій на дорогах.

Але не тільки недосвідченість, не підготовленість і недисциплінованість військових водіїв стають причинами ДТП. Досить часто вони виїжджають на маршрути без належного перед тим відпочинку, або ж не провівши обов'язкове щоденне технічне обслуговування автомобіля.

«Зі зменшенням терміну строкової служби навчальна програма підготовки водіїв зазнала змін. За таких умов командири не можуть забезпечити якісну підготовку водіїв, які до призову не мали достатнього досвіду керування автомобілем».

Ігор Назаренко, Начальник УБДР Головного управління ВСП ЗС України

За словами полковника Назаренка, однією з передумов скоєння автомобільних аварій є порушення командирами з'єднань, військових частин та особливо керівників державних підприємств та установ МО України, нормативно-правових актів щодо використання автомобільної техніки.

У багатьох військових частинах та установах вимоги наказу Міністра оборони України від 10 січня 1995 року №10 «Про порядок використання автомобільної техніки у ЗС України» грубо порушуються, організація виходу та повернення машин з рейсу не відповідають порядку, передбаченому розділом 10 Статуту внутрішньої служби ЗС України. Разом з тим, недостатні професійні навички техніків з безпеки дорожнього руху — начальників контрольно-технічних пунктів і невиконання ними в повному обсязі своїх службових обов'язків призводить до того, що на марш-

рути випускається несправна техніка. Підтвердженням тому є статистичні дані.

Так, у минулому році військовою інспекцією безпеки дорожнього руху на дорогах було перевірено більше 15 тисяч військових транспортних засобів. З них за грубі порушення порядку використання автомобільної техніки та вимог безпеки дорожнього руху водіями було затримано майже дві тисячі транспортних засобів, з них 121 використовувався у позаслужбовий час, 1289 були технічно несправними, 539 не мали правильно оформленої шляхової документації, 249 не пройшли технічного огляду або використовувалися без технічного талону. Звісно, ці цифри є дещо суб'єктивними, оскільки військова інспекція не в змозі перевірити всю автомобільну техніку, яка виходить у рейс. А це означає, що наведена статистика лише частково відображає ті негативні

моменти, які виявляються під час перевірок автотранспорту.

Однією з причин використання технічно несправних, не обслуговуваних або з неоформленою дорожньою документацією транспортних засобів стала їх неякісна підготовка до проведення технічного огляду. Так, з 2006 року в Збройних Силах України технічний огляд проводиться відповідно до існуючих державних стандартів не в два, а в один етап. Внаслідок цього з 17 тисяч автомобілів, які були представлені на техогляд, п'ята частина його не пройшла.

І це при тому, що питання технічного стану автомобільного парку українського війська сьогодні є дуже актуальним. Водночас більшість військових транспортних засобів вже давно вичерпали свій експлуатаційний ресурс, існують проблеми щодо їх забезпечення запасними частинами та цілому закупівлі нових автомобілів.

Крім того, викликає занепокоєння стан аварійності серед військовослужбовців — власників автомобілів. У минулому році ними було скоєно 57 ДТП, в яких загинуло 33 та поранено 82 особи, зареєстровано 34 нещасні випадки, в яких загинуло 10 та поранено 50 осіб. Отже, порівняно з 2005 роком, кількість загиблих в ДТП осіб зростає вдвічі.

Непокоїть і те, що у 2006 році військовослужбовцями ЗС України, які керували власними транспортними засобами, скоєно 10 ДТП у стані алкогольного сп'яніння, загинуло 4 та поранено 15 осіб. Ще більше турбує те, що найбільша кількість автопригод (28) скоєна за участю старших офіцерів. Саме тому у військовій службі безпеки дорожнього руху вважають, що командирам і начальникам усіх рівнів слід вживати більш ефективних заходів щодо запобігання ДТП.

І насамкінець варто зазначити, що хоча в цілому існуючий стан безпеки дорожнього руху в Збройних Силах нині не є критичним, наявність цілої низки запущених «автомобільних» хвороб не може не викликати тривоги. Адже якщо не вжити негайних заходів, згодом зробити це буде значно важче. Бо навіть водій-початківець знає: розраховувати на «авось», керуючи автомобілем, — небезпечно...

У минулому році за участю водіїв військових транспортних засобів сталося 34 дорожньо-транспортні пригоди, у яких загинуло 8 та травмовано 62 особи.

КОНСТИТУЦІЯ від часів Пилипа Орлика

28 червня — День Конституції

Традиції українського парламентаризму зародилися на початку історії східного слов'янства. Серед інших слов'янських племен спочатку виділилася південно-західна група, яка займала територію від Карпат до Сіверського Дінця й називалася антами.

Процес політичної консолідації східних слов'ян завершився об'єднанням Київської і Новгородської земель у Давньоруську державу — Київську Русь, під владою якої у Х ст. перебували всі східнослов'янські племена. Із занепадом Київської Русі, зумовленим як татаро-монгольською навалою, так і внутрішніми князівськими чварами, нехтуванням загальнодержавними і загальнолюдськими інтересами, віча втрачають своє значення.

На початку XI ст. відбувається процес кодифікації давньоруського звичаєвого права, який завершився появою «Руської правди» Ярослава Мудрого, що нині вважається правовим фундаментом України — Русі. Назва «Україна» вперше згадується в Іпатіївському літописі у 1185 році.

Політичною віхою в історії розвитку українського парламентаризму стала козацька доба XV–XVIII ст. Заснована в середині XVI ст. у пониззі Дніпра Запорозька Січ була християнською козацькою республікою.

Вищий орган влади січового народоправства уособлювала Січова Рада, в якій фактично була відтворена староруська традиція народного

віче. Військово, або так звану Генеральну чи «повну Раду», на Січі було заведено скликати у перший день кожного Нового року, 1 жовтня, на храмове свято Покрови та на другий чи третій день по Великодню. Але у разі нагальної потреби відбувалися й позачергові зібрання. За словами М. Грушевського, «українці нічого нового не видумували. Вони пригадували тільки те, за що боролися і голови свої склали предки нинішніх українців, землі і волі, свободи і рівності, української автономії і державності».

У козаків, крім загальної Військової, були ще й локальні ради, які називалися сходками. На них обговорювалися, як правило, справи, що потребували негайного вирішення. Менш важливі питання, зазвичай господарські, розглядалися на сходах по адміністративних одиницях — паланках, на які поділялася Запорозька Січ.

Богдан Хмельницький у перший період національно-визвольної боротьби українського народу (1648–1654 рр.) часто скликав Військові Ради і прислухався до їхніх порад і рішень, однак згодом він робив це лише у тих випадках, коли треба було санкціонувати яесь виняткове рішення. Тому Військові та Січові ради поступово стали втрачати своє первісне значення і перетворювалися на Ради старшин, які зосередили у своїх руках не тільки військову та адміністративну, а й судову та духовну владу. Рішення Ради старшини були обов'язковими для виконання всіма січовиками.

Важливою подією в розвитку політичної ідеології Козаччини, предтечею українського парламентаризму стала Конституція Пилипа Орлика (1710 р.) під назвою «Конституція прав і свобод Запорозького Війська». Вона увібрала

весь попередній досвід боротьби за українську державність, віддзеркалила сподівання широкого козацького загалу.

Головним пунктом Конституції було проголошення незалежності України, другим — встановлення нової за змістом Козацької Ради. Конституція визначала також статус міст, затверджувала їхні права і привілеї.

Відповідно до Конституції, Козацька Рада обмежувала владу гетьмана, а Україна перетворювалася на конституційну державу. Рада вирішувала справи державної ваги. Питання для обговорення формулював і вносив гетьман. Всі її представники повинні були присягати на вірність державі. Вони були наділені правом вимагати звіту від гетьмана у його діяльності й притягати його до відповідальності «за порушення законів і вольностей батьківщини».

Конституція Пилипа Орлика — перший конституційний акт в Україні, який суттєво вплинув на демократичний розвиток державного устрою і був визначним інтелектуальним досягненням своєї епохи, закономірною віхою коза-

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ:

Вплив на Україну до наших днів

Конституції України

цького конституціоналізму, на базі якого вже в XIX ст. безпосередньо розвивається потужна доктрина парламентаризму.

Участь українських депутатів у парламентських установах Австрії та Австро-Угорщини, діяльність Головної руської Ради та Українського парламентського клубу сприяли національному пробудженню українців Галичини, Буковини і Закарпаття, були легальним засобом боротьби за автономію та незалежність західноукраїнських земель. Вони також засвідчили сприйняття і підтримку західноукраїнським суспільством самої ідеї парламентської демократії. Цей досвід був використаний при утворенні у Львові в 1918 році Української національної ради спочатку як органу самоврядування, а потім як парламенту Західноукраїнської Народної Республіки.

Українські депутати істотно впливали на діяльність Державної думи Росії. У першій та другій Думах (1906–1908 рр.) активну діяльність проводила парламентська фракція українських депутатів — Українська Думська Громада. Політичною платформою Громади була автономія, програма якої викла-

дена у конституційному проекті М. Грушевського «Конституційне питання і українство в Росії».

У IV Універсалі була проголошена незалежність Української Республіки, закріплено положення про те, що «однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу».

Сучасний етап розвитку українського парламентаризму пов'язаний з Верховною Радою України 12-го скликання, яка, прийнявши 16 липня 1990 року Декларацію про державний суверенітет України, відкрила нову сторінку в його історії.

Проголосивши державний суверенітет як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах, Декларація визначила, що Україна як суверенна національна держава розвивається в існуючих кордонах на основі здійснення українською нацією свого невід'ємного права на самовизначення.

Декларацією встановлені форми реалізації влади народом — на основі Конституції як безпосередньо, так і через народних депутатів, обраних до Верховної і місцевих рад Української РСР, закріплено положення про виключний представницький характер Верховної Ради: від імені всього народу може виступати виключно Верховна Рада Української РСР.

Згідно з Декларацією, було скасовано статтю 6 Конституції УРСР про «керівну роль» комуністичної партії і проголошено «розподіл влади» на законодавчу, виконавчу та судову як принцип побудови державного механізму.

24 серпня 1991 року, коли Верховна Рада Української РСР 12-го

скликання одностайно проголосувала за Акт проголошення незалежності України, почався розвиток парламенту в нових умовах молоді суверенної держави. Пізніше, у лютому 2000 року, Верховною Радою було прийнято рішення про зміну обчислень її скликань. Відтепер 12-те скликання парламенту, яке працювало на постійній основі з 1990 по 1994 рік, стало іменуватися першим скликанням Верховної Ради України. Розпочалися реальні процеси становлення нового парламентського інституту.

Політичний розвиток дедалі більше утверджувався на шляху парламентської демократії. Головним надбанням України як незалежної держави і новою віхою в розвитку українського парламентаризму стало прийняття 28 червня 1996 року нової Конституції. Вона закріпила вибір народом свободи і незалежності, визначила фундаментальні засади демократичного розвитку суспільства, докорінно змінила організацію державної влади — відбувся її поділ на законодавчу, виконавчу і судову. Нова Конституція сприяла виникненню інститутів, властивих суверенній правовій державі, формуванню розгалуженої і принципово нової системи національного законодавства, скасувала систему рад народних депутатів як ієрархічно підпорядковану систему, гарантувала в державі місцеве самоврядування та проведення системних реформ.

Володимир Мельников

ЗУСТРІЧ НА ХРЕЩАТИКУ

— Знову кричать... На вулицю спокійно не вийдеш... Наче показилися усі, — бубонів собі під ніс Іван Данилович, уже збираючись перейти на протилежний бік Хрещатики, який у суботу й неділю вільний від транспорту.

Він зупинився, щоб, спираючись на палицю, трошки перепочити. Повільно дістав з кишені носовичка і, витираючи слітніле чоло, прислухався до слів оратора, який верещав: «Ми звільнили від фашизму Європу! Ми на крилах великої Перемоги принесли народам Європи мир! Ми не дозволимо послідовникам бандерівців і сталіністів, які стріляли нам у спину, втягнути Україну у війну політичних протистоянь!»

— Боже! Та це ж Мар'ян Хамлюк, — нарешті чоловік упізнав промовця. — Хіба можна було забути цей голос? А як виглядає! Чорні кучері й такі ж чорні вуса! Неймовірно... Він же усього на три роки молодший за мене, — дивувався Іван Данилович. — Ідеально напрасовані генеральські штани з лампасами.

Купа орденів і медалей. Сам Брежнев позаздрив би...

Стільки років минуло після тієї клятої війни і тільки на схилі життя зустрів земляка з рідного села, якого ніколи не кортіло побачити.

«Е-е-е, діду, а чи не заздриш ти цій успішній людині? Хамлюк завжди вмів жити на цьому білому світі, — спробував скерувати в інший бік свої думки Іван. — Оце так Хамлюк! Фору дасть п'ятдесятирічним, хоча йому вже за вісімдесят! І теж туди — до Верховної Ради, щоб, виявляється, захищати і мої інтереси...»

— Перепрошую, пане добродію! Я вже п'ять хвилин спостерігаю за Вами, а спитати не наважуюсь, — обережно потягнув Івана за рукав одягнений в однострій вояка УПА кремезний дідок, радісно посміхаючись беззубим ротом.

— А Ви часом не з Буковини? У нашому селі в родині Пазяків усі брати були дуже схожі на Вас, пане добродію, — продовжував випромінювати радість незнайомиць.

— Так, — розгубився від несподіванки Іван Данилович, — я дійсно

родом з Дністрівки... Іван Данилович Пазяк, і нерішуче простягнув руку для привітання.

— Холера ясна! То це Ви, пане Іване?! Живий?!

В очах ветерана УПА заблищали сльози і він несподівано міцно обійняв та тричі поцілував Івана Даниловича.

— З ким маю честь вітатися? — зовсім розгубився Іван.

— Та Ви мене мабуть не згадаєте, бо я ж молодший від Вас десь на сім чи навіть десять років. Пам'ятаєте Марічку Коваль? Через три хати від Вашої. Марічка — моя старша сестра.

— Справді, не впізнав би сам... Отже, Ви — Орест Коваль... Про Вас у повоєнні роки багато суперечливого розповідали. Може відійдемо, бо через цей галас мусимо рвати собі голос, — запропонував Іван Данилович, у якого від хвилювання почало сіпатися обличчя. — Я тут поряд мешкаю, на Прорізній. Запрошую Вас до себе, пане Оресте. Живу окремо, без дітей, а дружину давно вже поховав...

— Згода, відійдемо. Але не можу залишити своїх побратимів. Ми тут у Києві за рішенням нашого волинського осередку братства вояків-ветеранів УПА. Намагаємося хоча б долю правди донести про юнаків і дівчат, які без вагань віддавали свої молоді життя у боротьбі з катями і нелюдами. Дехто з цих катів і сьогодні пхається до влади, як отой чорнявий генерал... Ви його теж так уважно слухали, пане Іване! А чи впізнали? Це ж наш земляк... Мар'ян Хамлюк...

— Та впізнав, упізнав... Цей голос з мільйонів угадаю... Закарбував на все життя, — відповів Іван Данилович. — Давайте хоча б присядемо на лаву, бо ноги ніють нестерпно.

— Присісти можна, сам з ранку на ногах. Чув я, Іване, що Хамлюк давно вже «окопався» у Києві... Бачте який активний! На вигадках і брехні про вояків УПА прагне вскочити до Парламенту.

— Невже і Вас встиг «дістати» наш земляк? — здивувався Іван Данилович.

— Кілок йому в сраку цьому землякові! З дитинства лупцював мене, як циган Штефанюк свою кобилу. Марічка не приймала його зазіхань, так він хотів, щоб сестра, дізнавшись про побої, почала прихильніше ставитися до нього.

— Не зміг захистити Марічку, бо замалий був... Окупанти підсрачниками вигнали з хати... Через три дні, прямо з цвинтаря подався до лісу, щоб помститися. З п'ятнадцяти років переховувався у тих лісах із гвером за пазухою... Усіх трьох злодюг, через яких не стало Марічки, знайшла моя куля... Пізніше, вже на Волині, ще двох нелюдів власноруч застрелив... А мені навіть і вісімнадцяти не було... А тих, кого знищували гуртом, захищаючи від свавілля нацистів наші села, ніхто з нас ніколи і не рахував.

Смерті не боявся... Часом просто жити не хотілося, коли бачив скільки страждань зазнали люди...

Коли війна відкотилася за Прут, мої побратими майже силоміць попрощалися зі мною. Наказали: «Мушиш, малий, їхати додому доглядати могили Ковалів, народжувати і виховувати власних дітей, а ми і за тебе, і за себе ще повоюємо...».

Але вдома мене вже чекали працівники держбезпеки і пудові кулаки Хамлюка...

— Містика якась, знову Хамлюк, — перебив Ореста Іван, але, побачивши німий докір у засмучених очах молодшого брата Марічки, вибачився і вирішив дослухати земляка, вже не перебиваючи.

— Сержант Хамлюк, служив у військах НКВС чи СМЕРШу, і як навіжений гасав по селу, шукаючи ворогів «совітів», бо війна закінчувалася, а в нього — жодної медальки, — продовжив розповідь Орест.

Тоді Хамлюк і арешт мій організував, і катував по-звірячому, вибиваючи показання. Навіть офіцери НКВ-есники його зупиняли: «Ну що ти Мар'ян к пацану прив'язался. Із одного же села...». А Хамлюк, ставши «струнко», рапортував: «Партія потребує принципіальності в боротьбі з ворогами».

А я був запальним, про наслідки не думав. Не витримав і майже все, що думав про нього, виказав просто у вічі.

Вороги, — кажу, — на фронті, а ти, курва німецька, воюєш із старими та малими. Наїв пику в тилу! А ми з моїми побратимами, яких ти обзиваєш ворогами, не одного фашиста знищили...».

Засудили... Відсидів... Потім ще довго бідував у засланні. Коли зміг повернутися до Дністрівки, для мене на рідній землі місця вже не було. Навіть могил не залишилося. Та дякувати Богові, побратими підтримали. На Волині теслював по селах. Там і оженився. Побудувався. Маю дружину, двох синів-близнюків, трьох онуків. Слава Богу, усе як у людей...

— Здивували Ви мене, Оресте. Удіючій армії далеко не кожний солдат мав такий послужний список, який маєте Ви, — порушив пазузу Іван Данилович. — Якби воювали не в УПА, а в Краснодонському підпіллі, точно отримали б зірку Героя, як молодогвардійці-підпільники... А що отримали Ви? Великий строк і заслання у Сибір. А дехто жодного окупанта не знищив, але має генеральські погони, безліч бойових нагород та вважається ветераном і учасником бойових дій Великої Вітчизняної війни... Чи є взагалі на цьому світі справедливість, Оресте? Чому, пробачте на слові, оте гівно завжди на поверхні?

— Мабуть закон природи такий, Іване, — важко зітхнув Орест. — Гарна людина на високій посаді —

все одно що кінв серед вовків. Зжеруть відразу, якщо житимеш не за їхніми правилами... От і Ви, Іване, теж ветеран і учасник Другої світової, та не стали генералом, як Хамлюк... А мали для цього усе: і розум, і силу, і зріст відповідний... Від діда німецької мови навчилися, від батька — румунської...

— Ваша правда, брате, не став і цим не переймаюся, — відповів Іван Данилович... — Не хотів я, Оресте, копірситися у минулому. Думав і з тобою відмовчатись, та отой наш земляк, наче повернув мене назад у пекло сорокових років...

— Це не він повернув, Іване. Це Господь. Навряд чи Хамлюк прагнув, щоб ми сьогодні зустрілися з Вами.

— Ну тоді дозвольте, Оресте, і мені про своє життя-буття трішечки розповісти...

Коли розпочалася війна, служив у Білорусії. Наш батальйон гітлерівці розстрожили практично в перші дні. Мене важко поранило в голіву.

Знайшла мене серед убитих і врятувала проста жінка, яку справді послав мені Бог. Якби не вона, якби не її самопожертва, ми б не побачилися сьогодні...

Одужавши, протягом місяця пробирався до лінії фронту та потрапив у полон... Допомогло втекти знання німецької.

Знову на схід. Рухався тільки вночі, обходячи стороною навіть невеличкі хутори. Коли влітку 42-го вийшов до «своїх» — відразу, як останнього зрадника, запроторили до буцегарні військової контррозвідки...

Там і зустрівся, як і Ви Оресте, тоді ще з рядовим Мар'яном Хамлюком. Наш земляк вартував заарештованих. Спочатку я зрадів. Людина з рідного села! Буковинець! Споріднені душі... Думав, допоможе чимось. Аж ні! Навпаки. Почав мене наш земляк «топити», виявляючи ненависть до «дезертира», який «переховувався у ліжку з теплими молодичками», а «може і до фашистів за цей час перекинувся». Аж верещав від ненависті, як сьогодні на майдані... Розповів слідчому і про моє знання німецької мови, хоча я цього і не приховував. І про діда розповів, який служив під час Першої світової в австро-угорській армії...

Ось чому перебив Вас, Оресте, коли слухав. Як це він встиг «попи-

Мої побратими майже силоміць попрощалися зі мною: «Мусиш, малий, їхати додому, а ми і за тебе, і за себе ще повоюємо...». Але вдома мене вже чекали працівники держбезпеки...

ти крові» у нас обох, якщо не продав свою душу «дідьку лисому»?

А врятував мене від навіженого Хамлюка військовий лікар Лев Борисович Зисельман, який не піддався тиску слідчого і написав об'єктивний висновок про мое поранення. Саме це вплинуло на вирок трибуналу. А так замість штрафбату могли б і розстріляти як дезертира та зрадника Батьківщини.

Після першого ж бою у складі штрафбату з важкими пораненнями на три місяці потрапив до шпиталю. Переніс багато операцій, але, дякувати Богові, вижив удруге.

До Дністрівки приїхав пізно ввечері. Ноги самі понесли до Марічки. Та у вашій хаті поралися чужі люди. Спитав про Ковалів. Відповіли, що вони не з цього села, отримали хату як вчителі, а про Ковалів чули різне. Розповіли також, що газди вмерли під час війни, а їхні діти чи то з німцями, чи то з бандерівцями були зв'язані.

Ветерани піднялися і, тримаючи один одного за руки та схиливши голови, вшанували і батьків, і Марічку, і Іллю... Знову присіли на лаву і Іван Данилович продовжив:

— Побувавши у Дністрівці, зрозумів я, Оресте, що усі мої листи відправляла назад Ауріка. Мабуть сама хотіла газдувати у нашій хаті. І так мені стало гидко. Не став чекати Дмитра. Відвідавши вранці рідні могили, поїхав служити на Далекий Схід.

Помотало мене по Союзу... Після Далекого Сходу на Північ. Потім знову на Схід — Курильські острови. Добряче «посмажився» і в пісках Каракумів...

У 1955 році заочно закінчив Московський університет. Маючи вищу освіту, не потрапив під «хрущовські» скорочення.

Але великої військової кар'єри так і не зробив. Не мав вищої військової освіти та і до лав КПРС так і не вступив...

Пощастило наприкінці служби, бо повернувся в Україну. Три роки прослужив у штабі Київського військового округу в розвідувальному відділі. Звільнився у запас у 1970 році підполковником...

— А як сім'я, Ви ж згадували покійну дружину, — спитав Орест.

— Оженився я, Оресте, на Півночі, коли мені вже було 30 років. Моїй Олі було тільки 18 1 статурою, і характером вона дуже нагадувала мені Марічку... Кришталево чиста душа... Росіянка, але українську мову вивчила самотужки і дітей навчила.

Уявіть собі, брате, відчуваючи мою тугу за рідним краєм, відтворила його у нас вдома! Де б не служив, у нашій оселі я почувався наче на рідній Буковині.

Вечорами вголос читали твори Ольги Кобилянської і Юрія Федьковича. Співали українські пісні. Завдяки моїй Олечці я більше дізнався про наших земляків...

Коли переїхали до Києва, молодша донька Оксана сама попроси-

лася в українську школу. Навіть випускні екзаменати з математики складала українською мовою. Потім закінчила Київський університет імені Тараса Шевченка. Зараз у тому ж університеті завідувачка кафедри, її чоловік — один із кращих юристів України. Маю від них двох дорослих онуків.

Старший син Андрій закінчив Київське загальновійськове училище. Служив у військовій розвідці. Закінчив із золотою медаллю військову академію. Обійшов мене за всіма параметрами. Рік тому став генералом. Вважається одним із кращих фахівців Російської Федерації з питань виконання міжнародних договорів у сфері роззброєння та контролю над озброєннями.

— А чому ж в Україну не повернувся, коли всі, хто бажав вертатися? — здивовано спитав Орест.

— Це був його вибір. Буковинці прославляють свій край і в Америці, і в Австралії, і в Західній Європі... Хіба програє Україна від того, що частку своєї культури посіяла в братній, сусідній державі?

До того ж Андрій у Москві є активним членом українського земляцтва. Листи пише мені тільки українською мовою... І у відпустку щороку приїжджає.

І ще, Оресте, не знаю чому, але саме сьогодні, я зрозумів те, що не давало мені спокою майже усе життя. Мушу Вам сказати, що в багатьох наших бідах винна звичайнісінька політика і усі, хто «годується» навколо неї. А найбільше мене хвилює, що навіть демократія не зупиняє на шляху до «корита» брехливих «захисників народних інтересів», яких достатньо в усіх партіях.

— З нашого села й «миролюбці світового рівня» Мар'ян Хамлюк. Це теж так. І, якщо Ви, любий брате, жили і живете за законами совісті, честі й добра, то Хамлюк завжди усе робив тільки задля своєї користі.

Я теж, грішним ділом, раніше вважав, що падлюкою Мар'яна зробила комуністична ідеологія, яка завела молодого хлопця до «передового загону борців з класовими ворогами», до яких він, мабуть, зарахував і нас з Вами. І в душі я його з часом простив. Та через сорок років після закінчення війни Хамлюк знову нагадав про себе.

У 1985 році я ще працював на півставки у районному військкоматі

Шевченківського району міста Києва. Впорядковуючи особові справи військових пенсіонерів, надіслав папку полковника Мар'яна Хамлюка. Невже, думаю, земляк? Те, про що дізнався, усе в мені знову перевернуло.

Дивлюсь на фото — начебто його пика... Але читаю і не вірю своїм очам. За особовою справою наш Мар'ян виявився... сиротою з Харківщини. З першого дня війни у складі регулярної Червоної Армії. Між рядками акуратно вписано бойові нагороди, якими ніколи рядових не нагороджували. Записано також, що після війни Хамлюк закінчив військове училище. Тоді строк навчання в училищах був не більше трьох років, а в дипломі Мар'яна стоїть цифра 5. Неозброєним оком видно, що й свідоцтво про закінчення трьохмісячних академічних курсів у Москві теж підчищено, а строк навчання виправлено до трьох років.

В автобіографіях теж «без пляшки» не розберешся. У 65-му році наш «сирота» знайшов родичів на Буковині.

Військовий комісар потім розповідав, що викликав до себе Хамлюка, а той нахабно і впевнено пояснив, що все у справі записано правильно і це підтвердять в республіканському управлінні КДБ. І дійсно, по телефону спецзв'язку був дзвінок військовому комісару міста Києва, і той попередив районного комісара, щоб не шукав проблем собі на голову. Відповідно попередили і мене.

— А хто телефонував із КДБ, не з'ясувалося? — запитав Орест.

— Начебто сам голова КДБ України... але засекречений зв'язок так змінює голос, що впізнати абонента неможливо. Можливо, що міг телефонувати і сам Хамлюк, маючи доступ до спеціального зв'язку...

— Ні, Оресте, не комуністична ідеологія зробила Хамлюка тварюкою, — продовжував Іван. — Цю нечесну людину завжди приваблювала влада як засіб впливу на людей для задоволення його хамлюцьких інтересів...

Мітинг на Хрещатику закінчувався. Учасники розходилися. Тож коли чорнявий генерал Хамлюк в оточенні молоді порівнявся з місцем, де спілкувалися Іван і Орест, вони, побачивши його зненацька перед собою, мимоволі піднялися з лави.

Якби воювали не в УПА, а в Краснодонському підпіллі, точно отримали б зірку Героя, як молодогвардійці-підпільники... А що отримали Ви? Великий строк і заслання у Сибір.

— Молодці ветерани-солдати, — бадьоро привітався з ними генерал. — Добре, що сьогодні ви разом, бо маємо подавати приклад молоді, щоб об'єднати людей в ім'я процвітання нашої України! Не дамо «лівим» і «правим» розколоти наше суспільство!... І, вдаючи, ніби не впізнав земляків, пішов з гордо піднесеною головою, карбуючи крок під оплески однопартійців та журналістів.

— Навіть тим, що ми зустрілися скористався, падлюка, — не зміг стриматися Орест.

— От і я про це кажу. Політика і політичні партії використовують людей, як сьогодні нас використав Хамлюк, щоб дорватися до влади. Одні політичні сили лякають людей комуняками і москалями. Інші — бандерівцями і націоналістами. Треті — сепаратистами і бандитами. Четверті — блоком НАТО і Росією... Але жодна партія, на жаль, не відмовиться від послуг такого політичного «шоумена», як Мар'ян... Бо це голоси виборців.

— І що немає ніякого виходу з цього? — розгублено спитав Орест, нарешті зрозумівши до чого веде Іван Данилович.

— Вихід є, — не відразу відповів Іван. — Якось мусимо навчитися відрізняти добро від зла, зерно від половини. Маємо не повторювати, як папуги, крикливу брехню про абстрактних комуняків і бандерівців, жидомасонів і москалів, помаранчевих і синіх...

Іван замовчав, та за мить знову продовжив.

— На нашій маленькій Буковині живе дуже багато народностей. Чому серед них і за Румунії, і за радянської влади, і за часів незалежної України поміж людьми завжди панувала і панує повага і злагода?

Тому, що буковинець української національності, такий як Назарій Яремчук, не дозволив би со-

бі зверхньо ставитися до своїх земляків — румуна Іво Бобула, молдаванки Софії Ротару, єврея Яна Табачника і навпаки. Бо усі ми — буковинці, і пишаємося цим...

— Правду кажете, Іване, правду... А різних пройдисвітів, як отой наш землячок, мусимо виводити на чисту воду. А що, хіба не так? — сказав, ніби поставив крапку, Орест. І земляки, посміхаючись один до одного, обнялися.

Солодкий щем від спогадів про минуле, від гордості за свій буковинський край зволожував їхні очі. У цю мить, у центрі української столиці на Хрещатику, два старенькі ветерани знали, як житимуть далі і як направлятимуть своїх дітей та онуків...

А кияни, які бачили того суботнього дня двох щасливих, уже немолодих людей, теж усміхалися й думали: «Як гарно й затишно на Хрещатику без політичної ворожнечі та протистоянь».

«ЗІРКОВИЙ ДЕСАНТ» У «ДЕСНІ»

З нагоди 62-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні у 169-му навчальному центрі Сухопутних військ ЗС України відбулася благодійна акція за участю провідних вітчизняних артистів естради

Ця благодійна акція була організована до свята Перемоги продюсерським центром Олександра Яременка, підприємством офіцерів запасу «Епос», яке очолює його незмінний керівник Сергій Коженевський та Центральною телерадіостудією Міністерства оборони України. На головному плацу «Десни» зустрілися представники різних поколінь та професій під рідним для всіх Прапором Перемоги. Серед численної глядацької аудиторії були військовослужбовці зі своїми родинами, артисти, ветерани війни, байкери та бізнесмени... Всі вони, об'єднані єдиним почуттям — гордості за своїх дідів та прадідів, відчували себе нащадками Переможців.

Дійство розпочалося покладанням квітів до монумента воїнам, які віддали своє життя, боронячи рідний край від фашистських загарбників. За задумом командування, кожний, хто мав під час концерту піднятися на сцену, куштував солдатського хліба. Гості не тільки стали свідками неперевершеної майстерності водіїв-танкістів, а й самі мали можливість сісти за кермо грізної машини. Навіть байкери не могли приховати емоцій, пересівши зі свого двоколісного друга на броньованого велетня.

— Їзда в танку — це такий викид адреналіну, який не порівняти навіть з відчуттями, коли ти мчиш на дорожньому мотоциклі, — зізнався один з байкерів. Інший пошкодував, що йому не довелося проходити строкову службу в танкових частинах.

Приємні спогади про те, як сталевий багатотонний кінь підкорився їхнім командам, надовго залишиться у пам'яті не тільки чоловіків, а й дівчат, які, природно, досить таки ніжно демонстрували драйв на полігоні. Гарного настрою додала гостям і стрільба по мішенях з різних видів зброї.

Однак головними дійовими особами на полігоні були естрадні виконавці.

Слід зазначити, що два роки тому в «Десні» вже проводилася подібна акція. Але цьогорічна, за словами багатьох глядачів, запам'ятається надовго. Концерт «зіркового десанту» відкрив взвод розвідників, який впевнено продемонстрував елементи рукопашного бою. Його продовжили провідні артисти української естради Віктор Павлік, Денис Гаврилук, Прохор Громов, гурти «СМС», «Від гвинта!», «Чорна кішка», «В-2», «Кориця»...

Талановиті виконавці, тепла атмосфера свята сприяли гарному настрою глядачів. Навіть погода, яка того дня була хмарною, змилостивилася і зронила перші краплини дощу вже після закінчення концерту.

Володимир ЛУКАШЕНКО:

**«Щоб тобі посміхалась
«вікторія», треба мати
характер Д'Артаньяна...»**

Фехтування — це спорт, який нагадує про лицарство, коли чоловіки стверджували свою гідність, схрещуючи холодну зброю. Так змагалися королівські мушкетери та кавалергарди двору їх Величностей... Про таємниці фехтувального мистецтва кореспонденту нашого часопису розповів багаторазовий чемпіон Європи та світу молодший лейтенант ЗС України Володимир Лукашенко.

Володимир ЛУКАШЕНКО
(Збройні Сили України, Київ).

Народився 14 лютого 1980 року в Києві. Вид зброї — шабля. Закінчив Національний університет фізичного виховання і спорту. Заслужений майстер спорту. Ігри XXVII Олімпіади-2000 у Сіднеї — 6 місце в командних змаганнях. Чемпіон Європи (2002) — 3 місце в командних змаганнях. Чемпіон світу (2003) — 1 місце в індивідуальних, 3 місце в командних змаганнях. Переможець фіналу Кубка світу (2004). Срібний призер чемпіонату Європи (2006). Срібний призер чемпіонату світу (2006) у командних змаганнях. Багаторазовий призер та переможець етапів Кубків світу (2007).

Тренер — Гарнік Давидян.

— Володимире, в інтерв'ю нашому часопису твій колега по збірній Владислав Третяк розповів, що фехтувати почав завдяки фільмам про мушкетерів. А чому ти захопився цим не надто поширеним в Україні видом спорту?

— Популярні стрічки про пригоди Д'Артаньяна також вплинули на моє захоплення шаблею. Однак визначальним стало те, що Микола Горюнов — мій перший тренер — розгледів у звичайному першокласнику зі школи на Борщагівці майбутнього чемпіона. А ще любов до спорту мені з дитинства прищеплювала мати — майстер спорту з академічного веслування, яка виступала за збірну СРСР.

Згодом Микола Вікторович перейшов працювати в ДЮСШ, а пізніше — до армійського клубу, куди слідом за ним потрапив і я. У шостому класі, зрозумівши, що треба переходити на професійний рівень, поступив до Вищого республіканського училища фізичної культури і спорту.

— Кожний солдат мріє стати генералом... А коли в тебе виникло бажання стати чемпіоном світу?

— Звісно, в десять років я над цим навіть і не замислювався. Думки про «доросле» чемпіонство з'явилися після перших перемог на міжнародних змаганнях. Я зрозумів, що пора вже визначитися з вибором професії.

— Наприкінці червня відбудеться черговий чемпіонат Європи. Чи плануєш ти зі своїми напарниками покращити минулорічні результати?

— Ми завжди намагаємося добре підготуватися до кожних змагань світового рівня. Готуючись, наприклад, до Чемпіонату світу-2006 у Турині (Італія), провели десятиденний збір у Німеччині. Там ми мали чудові умови для тренувань, а облаштуватися допоміг наш земляк — колишній львів'янин, а нині — тамтешній тренер Юхим Швидко. Мали й досвідчених спаринг-партнерів — спортсменів німецької збірної.

— На Апеннінах у командних змаганнях українці здобули дві медалі, але в індивідуальних боях переможцями не стали. Чому?

— Це дуже різні турніри, їх зовсім не можна порівнювати. Командні змагання — це надзвичайно емоційний турнір, адже ти відповідаєш не лише за себе, а й за друзів. Я б сказав, що успіх у них на сімдесят-вісімдесят відсотків визначає командний дух. Тому не завжди сильна за складом окремих спортсменів збірна виступить вдало.

В індивідуальних змаганнях ми не змогли реалізувати свій потенціал. Далося взнаки психологічне навантаження, мабуть, припустилися помилок і у прийнятті рішень.

— У минулому році ти став срібним призером чемпіонату Європи в особистому заліку. Скажи, чи там було легше, ніж на світовій першості?

— Я б так не сказав. Адже законодавці моди у фехтуванні є саме представники Старого світу. Однак останнім часом до розподілу медалей активно долучаються спортсмени Китаю, Кореї, США.

— Якими були відчуття, коли ти завоював звання кращого шабліста планети?

— Того дня все склалося якнайкраще. Я добре підготувався, налаштувався психологічно і був упевнений у своїх силах.

Успішно фехтувати — це значить досконало уміти сполучати техніку з фізичними і психічними якостями, тобто володіти мистецтвом ведення бою — тактикою.

У кожного своє уявлення про успіх. У моему випадку — це бороть-

Не можна сподіватися на щасливий випадок. Перевірено не раз — не спрацює. Треба ставити мету і крок за кроком реалізовувати її.

ба за медаль. А ще чемпіон повинен мати неабиякий характер. Такий, як у Д'Артаньяна. Не можна сподіватися на щасливий випадок. Перевірено не раз — не спрацює. Треба ставити мету і крок за кроком реалізовувати її.

— Ти вже багато років змагаєшся з кращими фехтувальниками планети. У вільний час ви також залишаєтеся суперниками?

— Ні. Приміром, на вечірках після завершення турнірів активно спілкуємося. Якось на зборах у Німеччині перед чемпіонатом світу господарі запросили нас після вечери пограти з ними в боулінг. Щоправда, ми й там «виклалися» на всі сто — уже за звичкою... перемогли.

— На Олімпійські ігри 2004 року в Афіни ти їхав як один із фаворитів. Але дорогу до п'єдесталу в чвертьфіналі тобі перекрив саме Владислав Третяк, який і став бронзовим призером. Рік по тому на світовій першості ти поступився Штурбабину. Ця конкуренція впливає якось на взаємовідносини у колективі?

— Звісно, поразка завжди сприймається важко. Від представника своєї команди — удвічі важче. Але життя продовжується. І що ж тепер, не розмовляти з хлопцями? Свого «штатного» суперника Владислава Третяка я знаю з дитинства, жили з ним в одній кімнаті у спортивному училищі. Часу з ним провів більше,

ніж з родиною, тож добре знаємо один одного. Гарні стосунки і з Дмитром Бойком та Олегом Штурбабіним, хлопцями з Нетішина, що на Хмельниччині. На людину, з якою проводиш багато часу, не можна ображатися. Перемога — мінлива річ. Сьогодні «вікторія» усмінулася твоєму партнерові по команді, а іншим разом, якщо добре попрацювати, пощастить і тобі.

— У свої двадцять сім років ти вже встиг одружитися й маєш двох дітей...

— Я глибоко віруюча людина. Вісімнадцятирічним хлопцем почав ходити до церкви. Віра в Бога позитивно вплинула й на мого батька, який докорінно змінив своє ставлення до життя. У церкві я й познайомився з майбутньою дружиною.

— І наостанку. Які маєш плани на найближче майбутнє?

— На доріжці доводити свою силу. Наприкінці червня — на чемпіонаті Європи. Пізніше — на світовій першості. До речі, Україна отримала право приймати у себе змагання з континентальної першості 2008 року. Тому на відпочинок часу обмаль. Водночас маємо з дружиною поставити на ноги дітей: доньку Ангеліну й сина Дарія. Займатися професійним спортом їх не примушуватиму — нехай самі обирають свою дорогу самостійно.

Бесіду вела Лариса ШКАРУПА

«ОБЕРІГ»

ЩО ЄДНАЄ НАШІ СЕРЦЯ

Гран-прі ІХ Московського міжнародного фестивалю армійської пісні «Віват, Перемога!» виборів творчих колективів Головного управління розвідки Міністерства оборони України

Для участі у мистецькому форумі, що відбувся напередодні святкування 62-ї річниці Дня Перемоги у Зеленограді — адміністративному окрузі столиці Російської Федерації, з'їхалися десятки аматорських колективів та виконавців з країн СНД, Монголії та Китаю. На відміну від українців, для багатьох із з них це був уже не перший виступ на великій сцені Палацу культури «Зеленоград». Тож учасники «Оберегу», для яких участь у фестивалі стала дебютним виходом до широкої аудиторії мало сподівалися на успіх. За словами соліста ансамблю підполковника Костянтина Халіманенка, головним для них було гідно представити українську пісню, вшанувавши нею пам'ять тих, хто відстояв у боях свободу і незалежність нашої Батьківщини.

Проводився фестиваль у трьох номінаціях: «Виконавці пісень професійних авторів», «Вокально-інструментальні ансамблі і вокальні групи» та «Автори-виконавці». Головою журі в номінації, в якій виступав «Оберіг» та ще 35 колективів, був заслужений діяч мистецтв,

народний артист Російської Федерації Ілля Резнік.

У конкурсний день, відповідно до результатів попереднього жеребкування, наші співвітчизники виступали одинадцятими. І як згадують тепер уже володарі гран-прі фестивалю, всі шестеро дуже хвилювалися перед виходом на сцену. Тому кожен мав при собі власний «оберіг».

— Наприклад я, — зізнається підполковник Халіманенко, — поклав

у ліву кишеню парадного кітеля шматочок свяченої паски, замотаний у хустинку. А виходячи до глядачів, подумки промовляв: «Моя паска — ваша ласка».

«Безсмертна слава» — перша пісня, яку виконали учасники «Оберегу», присвячувалася всім ветеранам Великої Вітчизняної. Наступна, «Мамина сорочка», була представлена в українському стилі з танцювальними елементами. Виступ дівчат у національних костюмах та хлопців у військових одностроях, що завершився винесенням наприкінці виконання пісні українського короваю — на знак вдячності організаторам та всім присутнім у залі за їхню гостинність, — викликав бурю аплодисментів. «Це було справжнє шоу!», — ділилися враженнями члени журі.

У передостанній день фестивалю представники делегації віддали шану загиблим захисникам Москви. Почесну місію покладання квітів до обеліска Невідомому солдату було доручено росіянину — учаснику Афганської війни та українцю підполковнику Костянтину Халіманенку. Того ж дня відбувся заключний гала-концерт, і виступ наших виконавців знову потонув у щирих оплесках глядачів, які ще довго не відпускали українських артистів зі сцени.

СЛУЖБА ЗА КОНТРАКТОМ — НАДІЙНЕ СЬОГОДЕННЯ, ВПЕВНЕНЕ МАЙБУТНЄ

Службовцям за контрактом держава гарантує:

- достойну платню,
- своєчасну виплату коштів,
- житлове забезпечення,
- речове забезпечення,
- безкоштовне медичне обслуговування,
- пільги для сім'ї

Військова служба
за контрактом —
це можливість
випробувати себе

Додаткову інформацію

Ви можете отримати

на сайті www.mil.gov.ua

в журналі **ВІЙСЬКО**

та в телепрограмі "Наше військо"

на каналі УТ-1

З питань прийому на військову службу за контрактом звертатися до різних, міських, обласних військових комісаріатів та військових частин

04071, М. КИЇВ
ВУЛ. ВЕРХНІЙ ВАЛ, 34
ТЕЛ./ФАКС: (044) 467-7540
WWW.EPOS.KIEV.UA
E-MAIL: RECOVERY@EPOSMAIL.KIEV.UA

ЦЕНТР ВІДНОВЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ №1 В УКРАЇНІ

Відновлення інформації на всіх типах носіїв
з використанням технологій світового лідеру
ONTRACK DATA recovery та власних розробок

Гарантоване знищення інформації

Діагностика та ремонт
накопичувачів
любого ступеню
складності

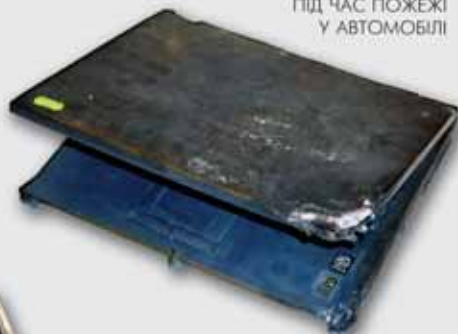
EPOS Ontrack™

відновлення даних

ПОШКОДЖЕНІ
ЖОРСТКІ ДИСКИ
(HDD)

НОУТБУК, ПОШКОДЖЕНИЙ
ПІД ЧАС ПОЖЕЖІ
У АВТОМОБІЛІ

КОМП'ЮТЕР ПІСЛЯ ПОЖЕЖІ

ІНФОРМАЦІЮ ВІДНОВЛЕНО!